

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ιωάννου Βουγά: Μέθοδοι και προβλήματα τῆς τιμολογήσεως τῶν Τηλεπικοινωνιακῶν Ὑπηρεσιῶν. Ἀθήναι, 1964.

Εἰς τὸ Α' τεύχος τοῦ Ἀρχείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ 1964 ἐδημοσιεῦθη ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον καὶ κυκλοφορεῖ εἰς ἴδιον τεύχος ὡς ἀνάτυπον, μελέτη τοῦ διακεκριμένου συναδέλφου κ. Ἰωάννου Βουγά, ὅστις προϊσταται ἤδη τῆς Μηχανολογιστικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὄργανισμοῦ Τηλεπικοινωνιῶν Ἑλλάδος. Ἀποτελεῖ ἡ ἐργασία, ὡς εὐθὺς ἀμέσως καὶ ἐκ πρώτης ἐντυπώσεως ἐπιτρέπει τὴν διαπίστωσιν, ἐκδήλωσιν ἐρεῦνης τιμῶσαν τὸν ἐπιστήμονα καὶ τὴν οἰκογένειαν ἐξ ἧς προέρχεται.

Σήμερα ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ἐνδεδειγμένοι αἱ ἐξειδικεύσεις τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης εἰς τὰ ἀντικείμενα ἐνασχολήσεως καὶ τοῦτο τροφοδοτεῖ ἀξίως τὸ ἔδαφος ἀναπτύξεως τῶν καθ' ἕκαστα προβλημάτων καὶ γονιμοποιήσεως τῶν καταλλήλων πάντοτε λύσεων. Ἐτοιμάσαμεν καὶ ἄλλοτε, πάσης εὐκαιρίας δοθείσης, ὅποσον ἀναγκαῖα διὰ τὴν τύχην τῶν προβλημάτων τοῦ τόπου εἶναι ἡ προβολὴ τῶν ἐιδικῶν.

Ἡ ἔρευνα τοῦ κ. Ἰω. Βουγά, ἡ τόσον ἀρτία καὶ ἐμπεριστατωμένη, ὡς ἀποκαλύπτει ὁλοῦν καὶ περισσότερον ἢ μελέτη τῶν εἰκοσιπέντε ἐπιμελημένων καὶ καλοεκτυπωμένων ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σελίδων τῆς, ἐνισχυμένη διὰ τοῦ παρατιθεμένου ἐν τέλει τούτων καὶ πλήρως ἐνημερωτικοῦ βιβλιογραφικοῦ πίνακος, ἀφορᾷ περίπτωσιν ἐπιχειρήσεως κοινῆς ὠφελείας, προνομιακῆς ἐκμεταλλεύσεως, ὡς εἶναι ὁ Ο.Τ.Ε.

Ἐπεκροτήσαμεν ἀπολύτως τὴν δοθεῖσαν εἰς τὴν σύστασιν Ἐπιχειρήσεων τῶν τηλεπικοινωνικῶν μορφήν. Εἰς αὐτὴν ἀπεβλέψαμεν καὶ ἡμεῖς, προκειμένης τῆς ὀριστικῆς ὀργανώσεως τῆς Δημοτικῆς Ἐπιχειρήσεως τοῦ Φωταερίου Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως αὐτῆς. Ἀτυχῶς ὁ Δῆμος Ἀθηναίων, παρὰ τὸ πραγματικὸν ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον καὶ διὰ τὴν τύχην τῆς μεγάλης προνομιακῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἐπέδειξε εἰς τὸ θέμα τοῦτο ἀξιοθρήνητον ἔλλειψιν ἐπαρκοῦς κατανοήσεως καὶ ἀντίδρασιν ἐκδηλουμένην διὰ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν ἔλαβον ἐπὶ τοῦ θέματος πρώην δήμαρχοι, ἰσχυρίζομενοι ὅτι ἡ σύστασις μιᾶς ἀνεξαρτήτου Δημοτικῆς Ἐπιχειρήσεως, λειτουργούσης ὑπὸ τοὺς κανόνας τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος, θὰ ἀπεξένοιτο τοῦτον τῶν δικαιωμάτων του, ἐνῶ ἀντιθέτως θὰ ἐπραγματοποιεῖ ἀξιοποιήσιν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, ἀλλὰ καὶ κατασφάλισιν τούτων ὑπὲρ τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως.

Ἐπεζητήθη οὕτω ἀστόχως, ἀντιεπιστημονικῶς καὶ πρὸ παντὸς ἀντιορθολογικῶς, εἰς δ,τι ἀφορᾷ τὰς πραγματικὰς συνθήκας καὶ τὰς προϋποθέσεις ἐπιτυχοῦς λειτουργίας μιᾶς τοιαύτης Ἐπιχειρήσεως, ἡ μετατροπὴ αὐτῆς εἰς Δημοτικὴν, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ὀργανωσιν Δημοτικῆς λειτουργίας καὶ ὀργανικῆς τοῦ Δήμου Ὑπηρεσίας!

Ἀποτέλεσμα τούτου ὑπῆρξεν ἡ ἕως σήμερον παρατεινομένη ἐκκρεμότης, ὥστε νὰ στερῆται τοιαύτη Ἐπιχείρησις, μὲ ὅλας τὰς συνεπείας καὶ ἐπιπτώσεις, ἰδίας νομικῆς καὶ λειτουργικῆς ὑποστάσεως, πρὸς ζημίαν μεγίστην καὶ τῆς ἰδίας καὶ τοῦ Δημοτικοῦ συμφέροντος.

Ἐὰν ὁ Ο.Τ.Ε. ἐπιτυχῶς ἀνεπτύχθη ἕως ἀκμῆς, κύρους καὶ ἐπιβολῆς Ἐκμεταλλεύσεως, προοδευτικῶς ἐξελισσομένης πρὸς μείζονα συνεχῶς ἀποδοτικότητα εἰς τὸν κρίσιμον τοῦτον τομέα τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Χώρας, πολλὰ διὰ τοῦτο ὀφείλει εἰς τὴν μορφήν, ἣν ἔλαβε καὶ ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς συστάσεώς του ἔκτοτε λειτουργεῖ.

Διότι ἡ κατάλληλος ὀργανώσις τῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος καὶ ὡς πρὸς τὴν βασικὴν μορφήν, ἣτις προσδιορίζει τὴν φυσιογνωμίαν τῆς καὶ τὰς μεθόδους καὶ ἀρχὰς

λειτουργίας της, συνιστά πάντοτε ένα τών κυριωτάτων θετικών συντελεστών έπιτυχίας του Έργου.

Το θέμα τής τιμολογήσεως τών παρεχομένων Έπηρεσιών, άτινα τόσον ευστόχως χειρίζεται ο συγγραφεύς τής ως άνω μελέτης, εις Έπιχειρήσεις συνθέτου μορφής, ως είναι ο Ο.Τ.Ε., είναι εκ τών σοβαρωτέρων και περισσότερον τεχνικής μορφής άσυνήθους χαρακτήρος.

Αί μέθοδοι έρεύνης και προσδιορισμού του κόστους τών παρεχομένων Έπηρεσιών, περι των επίσης πραγματεύεται ο διακεκριμένος λειτουργός του Όργανισμού, θεμελιούνται επί έπιστημονικών άρχών και δεδομένων (λειτουργική λογιστική και μαθηματική άνάλυσις κόστους, μερισμάτων και καταλογισμού δαπανών κλπ.).

Η τόσον παραστατική και έπαγωγός άνάλυσις τών καθ' έκαστα στοιχείων έρεύνης, δεδομένων και συντελεστών, άπό πάσης σκοπιάς έρευνημένων και προσδιοριζομένων, έτι και δι' άρτίας τούτων γραφικής σχηματοποιήσεως, εις τά παρατιθέμενα εικονικά διαγράμματα, συντελεί εις τήν πληρότητα αυτής, δι' ήν βεβαίως ο συγγραφεύς δικαιούται ένός εισέτι έπαίνου διά τήν όλην προβολήν του ως Έπιστήμονος και λειτουργού ώργανωμένων συμφερόντων κοινής ώφελείας.

Ός ειδικήν μονογραφίαν επί του θέματος τής τιμολογήσεως παρεχομένων Έπηρεσιών μεγάλης προνομιακής έκμεταλλεύσεως, τεχνικοοικονομικού χαρακτήρος, εις πάντας τούς άσχολουμένους εις τήν έρευναν και τήν άντιμετώπισιν τών προβλημάτων τών κοστολογήσεων τοιούτων Έπιχειρήσεων, ιδιαιτέρως δεόν να συνιστάται ή έμβριθής μελέτη του κ. Ίω. Βουγά, διά τε τó κύρος και τήν ύπευθυνότητα του συγγραφέως της, έν πολυτίμω συνδυασμώ άρτίας θεωρητικής γνώσεως πρòς τó δεδοκιμασμένον τής πράξεως, δι' ών άξιολογούνται συγκεκριμένα δεδομένα και άποτελέσματα και τά εκ τούτων άσφαλή συμπεράσματα.

Σπυρ. Ν. Λιζάρδος

Έθνική Στατιστική Έπηρεσία : Στατιστική Έπετηρίς Δημοσίων Οικονομικών έτους 1963. Έκδοσις 1964.

Έπό τής Έθνικής Στατιστικής Έπηρεσίας τής Έλλάδος έδημοσιεύθη και εκυκλοφόρησε τó τεύχος τής «Στατιστικής Έπετηρίδος Δημοσίων Οικονομικών» του έτους 1963, τó όποιον είναι και τó δεύτερον κατά σειράν τεύχος τής ειδικής ταύτης έκδόσεως. Εις τó δεύτερον τούτο τεύχος τής Στατιστικής Έπετηρίδος Δημοσίων Οικονομικών, περιλαμβάνονται 86 πίνακες έμφανίζοντες, ως επί τó πλείστον, τας εξέλιξεις τών δημοσίων οικονομικών κατά τήν τελευταίαν εξαετίαν (1957 - 1962), εις ους παρεμβάλλονται και 16 γραφικά παραστάσεις πρòς πληρεστέραν έποπτικήν εικόνα τών σχέσεων και μεταβολών τών οικείων μεγεθών.

Ειδικώτερον, αί ως άνω εξέλιξεις εμφανίζονται εις ιδιαίτερα εφάλαια αναφερόμενα : 1) Εις τήν φορολογίαν του κράτους και τών λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. 2) Εις τά έσοδα και έξοδα του Κράτους έν γένει και κατά γεωγραφικά διαμερίσματα και νομούς. 3) Εις τά έσοδα του Κράτους κατά κυρίας πηγάς προελεύσεως αυτών, ως και κατά γεωγραφικά περιφέρειας. 4) Εις τήν φορολογίαν του εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, βάσει τών ύποβληθειών ύπό τούτων δηλώσεων φόρου εισοδήματος. 5) Εις τήν φορολογίαν τής περιουσίας. 6) Εις τούς εισαγωγικούς δασμούς και λοιπούς φόρους εισαγωγής, εισπραχθέντας και μή. 7) Εις τούς φόρους καταναλώσεως και συναλλαγών, ως και εις διάφορα έτερα έσοδα του Κράτους. 8) Εις τά έν γένει έξοδα βάσει του Κρατικού προϋπολογισμού, κατά Έπουργεία και κατά κατηγορίας αυτών. 9) Εις τας κρατικές δαπάνας επενδύσεων, κατά Έπουργεία και κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας. 10) Εις τήν δημοσίαν πίστιν. 11) Εις τά έσοδα και έξοδα τών Ν.Π.Δ.Δ., κατά κατηγορίας. 12) Εις τήν κίνησιν του προσωπικού τών Δημοσίων Έπηρεσιών, κατά Έπουργεία (διορισθέντες ύπάλληλοι, ως και έξεληθόντες —κατά αίτιαν έξόδου εκ τής Έπηρεσίας) και τών συνταξιούχων του Κράτους.

Α. Ν. Π.

Δ. Κ α κ α β ε λ ά κ η : 'Η μεγίστη σημασία τῶν στελεχῶν διὰ τὰς συγχρόνους ἐπιχειρήσεις. Ἀθῆναι, ἀνάτ. ἐκ Δελτίου Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν, 1963.

Ὁ συγγραφεὺς «τοῦ ἀνθρωπίνου στοιχείου εἰς τὴν σύγχρονην ἐπιχείρησιν», εἰς τὸ Δελτίον τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν δημοσιευθέντος, συνεχίζει ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον τὴν ἔρευνάν του ἐπὶ τῶν προβλημάτων ὀργανώσεως τῆς συγχρόνου ἐπιχειρήσεως. Ἀσχοληθέντες εἰς εἰδικὸν κριτικὸν σημείωμα ἐπὶ τῶν ἀπόψεων τοῦ προηγουμένου μελετήματος τοῦ κ. Δ. Κακαβελάκη εὐρέθην ἀπολύτως σύμφωνοι καὶ τότε μὲ τὰς ὀρθοτάτας διαπιστώσεις του. Διαπιστώσεις —θὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ ἐνταῦθα— θλιβεράς. Ἀλλὰ καὶ ὅσα εἰς τὸ ἐν συνεχείᾳ νέον τοῦτο μελέτημά του ἐκθέτει ὁ συγγραφεὺς περὶ τῶν στελεχῶν τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀποτελοῦσιν ἐπίσης μίαν ἀντικειμενικὴν ἀπεικόνισιν τῆς πραγματικότητος χωρὶς ὑπερβολάς, αἰτινες δὲν θὰ εἶχον ἄλλως τε καὶ τὸν λόγον των.

Ποῖος θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀντιπῆ τι, εἰς τὴν τονιζομένην διαπίστωσιν, διακριτικῶς εἰς θέσιν ὑποτίτλου τοποθετημένην, ὅτι αἱ ἑλληνικαὶ ἐπιχειρήσεις ἐμφανίζουν ἔλλειψιν εἰδικευμένων, ὑπευθύνων καὶ δυναμικῶν στελεχῶν; Ἡ καλὴ ἐπιλογή τῶν στελεχῶν, ἡ ὑπευθυνότης των, ἡ ἀναγνώρισις τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἀποστολῆς των, ἡ μισθολογικὴ των ἱκανοποίησις, ἡ ἐνημερότης καὶ ἐπιμόρφωσις των, αἱ ὑγιεῖαι συνθῆκαι ἐργασίας καὶ ζωῆς των, εἶναι πράγματα, ὡς ὀρθότατα τὰ τονίζει καὶ τὰ παραθέτει ὁ κ. Δ. Κακαβελάκης, αἱ βασικαὶ προϋποθέσεις τῆς οὐσιώδους ἀποδόσεως τῶν στελεχῶν. Καὶ ἐξ ἴσου, ἐντὸς τῆς πραγματικότητος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιχειρηματικῆς Οἰκονομίας, τοποθετεῖται οὗτος δταν παρατηρῆ, ὅτι ὡς πρὸς αὐτὰ τὰ βασικαὶ καὶ πρωταρχικά, ἡ ἑλληνικὴ ἐπιχειρηματικὴ πραγματικότητα «ύστερεὶ σημαντικῶς». Ὅλαι αἱ θέσεις τοῦ συγγραφέως εἶναι ὀρθαί. Διότι προέρχονται ἐξ ὀρθῆς γνώσεως τῶν πραγμάτων καὶ εὐστόχου παρατηρητικότητος.

Ἄς προέλθῃ τὸ Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Ἐπιμελητήριον Ἀθηνῶν εἰς αὐτοτελῆ ἔκδοσιν τῶν μελετημάτων τούτων καὶ ὡς κυκλοφορήσουσι εὐρέως μεταξύ τοῦ Ἐπιχειρηματικοῦ Κόσμου τῆς Χώρας. Θὰ ὠφελήσουσι, πολλαχῶς. Ἡ συνειδητοποίησις τῶν ἀναγκῶν τούτων ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, θὰ προσπορίσῃ πρῶτον εἰς αὐτοὺς τὴν προσδοκωμένην ὠφέλειαν. Ἄλλως ματαιοπονοῦμεν. Ἡ πρόοδος καὶ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς μεθόδων καὶ ἀντιλήψεων, εἶναι ὦρα νὰ περάσουσι καὶ εἰς τὴν Χώραν μας ἀπὸ τοὺς λόγους καὶ τὰ κείμενα εἰς τὴν πράξιν τῶν συγκεκριμένων ἐφαρμογῶν. Πρέπει ἀκόμη καὶ τὸ Κράτος νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐπιβολὴν των. Καὶ τὰ μέσα καὶ τὴν ἰσχύν ἔχει. Εἶναι παρέμβασις εὐεργετικὴ καὶ κάθε ἄλλο ἢ θίγουσα τὴν ἐλευθερίαν τῆς Οἰκονομίας, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς πρωτοβουλίαις τῆς καὶ τὴν ἀνεσιν τῶν κατευθύνσεών της. Ἡμπορεῖ τὸ Κράτος νὰ θεσπίσῃ ὡς ρητὴν προϋπόθεσιν χρηματοδοτήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων ἐκ μέρους τῶν τραπεζῶν, τὴν ἀριότητα τῆς ἐν γένει ὀργανώσεως των. Οὐδεὶς θὰ ἤδυνάτο ἠτιολογημένως νὰ ἔχῃ γνώμην ἀντίθετον πρὸς τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ἔμπρακτον ἐνδιαφέρον τοῦ Κράτους, ὑπὲρ τῆς ἀρίστης λειτουργίας τῆς Ἐπιχειρηματικῆς Οἰκονομίας καὶ νὰ θεωρῆ καὶ τὸ στοιχεῖον τοῦτο ὡς βασικὴν ἔνδειξιν τῆς ὑποστάσεως των καὶ τῆς ἐπιβεβλημένης φερεγγυότητος.

Εἶναι λυπηρὸν βεβαίως, ὅτι ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν διαπιστώσεων τῆς παρ' ἡμῖν πραγματικότητος, γεννῶνται αἱ σκέψεις αὐταί, ὡς φυσικὴ ἀντίδρασις πρὸς τὰ «κρατούμενα» καὶ ὡς διέξοδοι πρὸς μίαν ἀναγέννησιν, τὴν ὁποίαν ὄλοι μὲν κηρύσσουσιν, ἐλάχιστοι δὲ καὶ ἔργῳ καταδεικνύουσιν τὴν συνειδησιν τῆς ἀναγκαιότητός της.

Συρ. Ν. Λιζάρδος

Ἰ. Λ α μ π ρ ο β α σ ῖ λ η : Αἱ συνθῆκαι ἐργασίας. Ἀθῆναι, ἀνάτ. ἐκ Δελτίου Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν, 1963.

Τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον μελέτημα τοῦ κ. Ἰ. Λαμπροβασιλῆ, θίγει ὄντως θέμα ἐκτάκτου σοβαρότητος, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν Χώραν μας δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι προσέλαβε τὰς διαστάσεις προβλήματος. Μὲ τὸν συγγραφέα εὐρέθην, ἄλλοτε, εἰς διαφωνίαν ζωηρὰν δι' ὀρισμένας ἀπόψεις του ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος. Λυπούμεθα βεβαίως διὰ τοῦτο καὶ διότι ἐξ ὀρισμένων σημείων τῶν γεγραμμένων τοῦ κ. Λαμπροβα-

σίλη, ἃς εἶπωμεν ἀντιδικία προσέλαβε τότε τόνον, ὅστις οὐδέποτε εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν θεμάτων.

Ἦδη εὐχαρίστως θὰ ἐκδηλώσωμεν τὴν ἀπόλυτον συμφωνίαν μας πρὸς τὰς ἐνταῦθα ἀπόψεις, ἂν εἶναι δυνατὸν εὐχάριστος νὰ εἶναι ἡ σύμπτωσης εἰς τόσον θλιβερὰς διαπιστώσεις ὡς ἐκείναι εἰς τὰς ὁποίας δικαίως προέρχεται ὁ συγγραφεύς. Διότι πράγματι ἐλάχιστα — νὰ εἶπωμεν δακτυλομετρούμενα; — εἶναι εἰς τὸν τόπον μας αἱ Ἐπιχειρήσεις καὶ οἱ Ὄργανισμοί, ἐνώπιον τῶν ὁποίων τὸ πρόβλημα τῶν συνθηκῶν ἐργασίας τοῦ προσωπικοῦ τῶν τίθεται ὑπὸ ἔποψιν ὄχι μόνον ἰκανοποιήσεως τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἰδεωδῶν, ἀτίνα κηρύσσονται εἰς τὴν ἐποχὴν μας ὡς κατακτήσεις τοῦ ἠθικοῦ πολιτισμοῦ τῆς, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ὀρθολογικῆς ἐκτιμήσεως τοῦ ἐμπύχου παράγοντος τῆς ἐργασίας, ὡς βασικοῦ συντελεστοῦ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ διωκομένου οικονομικοῦ ἀποτελέσματος πάσης ἐπιχειρηματικῆς μονάδος.

Δὲν ἔγινεν ἀκόμη εἰς τὴν Χώραν μας συνειδησις τὸ ἀληθές συμφέρον τῆς ὀργανωμένης ἐργασίας, ὑπὸ οἰανδήποτε νομικὴν καὶ ἄλλην μορφήν τῆς, ὡς ἀμέσως τοῦτο συνάπτεται πρὸς τὰς ἐν γένει συνθήκας ὑφ' ἃς ὁ προσωπικὸς παράγων, τοποθετεῖται, ἀναγνωρίζεται, ἀξιολογεῖται καὶ δρᾷ ἐντὸς αὐτῆς. Μαστίζεται εἰσέτι ἡ Ἐπιχειρηματικὴ Οἰκονομία τῆς Χώρας, εἰς ἕκτασιν δὲ ἀνησυχητικὴν, ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας ἀντινομίας καὶ πλάνας, ὅσων ἀφορᾷ τὴν τύχην τῆς ἀποδοτικότητος τῶν ἐργαζομένων καὶ τοὺς συντελεστὰς ρυθμίσεως τῆς. Εἰς ἄλλας Χώρας, οἱ ἀρμόδιοι ἐπὶ τῶν προβλημάτων ἀναπτύξεως τῆς παραγωγικότητος, ζωηρῶς ἠσχολήθησαν καὶ ἀπασχολοῦνται πάντοτε μὲ τὸ θέμα τοῦτο τῆς καταλλήλου, τῆς σκοπίμου κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἔργου, μεταχειρίσεως τοῦ προσωπικοῦ παράγοντος, ὡς συντελεστοῦ ἐργασίας καὶ ἀποδόσεως καὶ ὡς ἠθικοῦ παράγοντος ποιότητος, διὰ τὸν ἄνθρωπον. Παρ' ἡμῖν, αἱ προχειρολογίαι ἐπιβραβεύουν τὴν ἄγνοιαν καὶ παραχωροῦν τὴν θέσιν τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Λογικῆς καὶ τῆς Γνώσεως, εἰς τὰ πλέον ἀνεδαφικὰ ἡμίμετρα, διὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ἀνθρώπινος συντελεστὴς πλήσσει καὶ πλημμελῶς ἐκτιμᾶται καὶ τὸ ἔργον ζημιούται εἰς ἀπόδοσιν καὶ ἐπιτεύγματα.

Διὰ πάντα θὰ ἦτο χρήσιμος, ἡ ἀρίστη ἐπὶ τῶν θεμάτων μελέτη τοῦ κ. Georges Malo, τοῦ Ἰνστιτούτου Ἀνωτάτων Σπουδῶν τοῦ Βελγίου, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος τοῦ Βελγίου, ὑπὸ τὸν τίτλον «L'Organisation du Travail de Bureau». Ἀσχολεῖται αὕτη εἰδικῶς, βεβαίως, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ὀργανώσεως τῶν γραφείων. Εἶναι ὅμως γενικώτερον χαρακτηριστικὴ διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἐκτιθέμενα ἐπὶ ζητημάτων διαρρυθμίσεως γραφείων, φωτισμοῦ, θερμάνσεως, ἀερισμοῦ, θορύβων καὶ χρωματισμῶν, ἀπλοποιήσεως ἐργασίας, κινήσεων, ἐγγράφου διεξαγωγῆς ὑπηρεσιῶν, ἐξουδετερώσεως παραγόντων ἀπωλείας χρόνου, συντονισμοῦ πράξεων, μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ, κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων κλπ.

Μετὰ πάσης προσοχῆς διεηγήθημεν τὴν ἐργασίαν ταύτην, τόσῳ ἐνδιαφέρουσαν καὶ ἐνημερωτικὴν, ἀλλὰ καὶ τόσον προκαλοῦσαν τὸ αἶσθημα τῆς ἀπογοητεύσεως διὰ τὰ παρ' ἡμῖν. Αἱ τιμητικαὶ ἐξαιρέσεις δὲν εἶναι ἀρκεταὶ διὰ νὰ τὸ ἀπαλύνουν. Εἶναι ὄντως θλιβερὰ ἡ καθυστέρησίς μας εἰς τὸν τομέα τοῦτον. Καὶ ὅσα χαρακτηριστικῶς παραθέτει ἡ γνῶσις καὶ παρατηρητικότης τοῦ συγγραφέως, εἶναι ἐπίσης ἄξια νὰ προκαλέσουν καὶ τῶν ἄλλων τὴν προσοχὴν, διὰ νὰ συστηματοποιηθῇ τουλάχιστον ἡ κίνησις προβολῆς τῆς ἀναγκαιότητος ὀριζόμενων μεταβολῶν εἰς νοοτροπίαν καὶ μεθόδους, ἀνεῦ τῶν ὁποίων μᾶς διαφεύγουσιν ἀτυχῶς αἱ σοβαρώτεροι πλευραὶ προβλημάτων, ἀτίνα ὅμως μᾶς ἀπασχολοῦν εἰς «προγραμματισμούς» καὶ θεωρητικὴν μόνον, χωρὶς συνέχειαν καὶ ἐφαρμογὰς, φιλολογίαν.

Ἡ ἀξιέπαινος δραστηριότης τοῦ Ἑλληνικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος, πρέπει ὀπωσδήποτε νὰ περιλάβῃ μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ ἀμέσων ἐπιδιώξεων τῆς, τὴν ἀνάγκην τῆς εὐρείας καὶ συστηματικῆς διαφωτίσεως τῶν ἐπιχειρηματικῶν παραγόντων, ἐπὶ τῶν συγχρονισμένων μεθόδων ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐκ τούτων ὀφελμάτων. Εἶναι ἀποκαρδιωτικὰ ὅσα ἐξακολουθοῦσιν ἰσχύοντα εἰς τὸν τομέα ταῦτον, τὸν πολυτρόπως ἀπασχολοῦντα, πλὴν περισσώτερον ὄλων ἐν τῇ πράξει περιφρονημένον. Ὁ κ. Ἰ. Λαμπροβασίλης διὰ τὰς διαπιστώσεις καὶ τὰς παρατηρήσεις του εἶναι ἀξίος ἐπαίνου.

Β. Μαντέλη : «Πώς θα επιτύχετε ως πωλητής». 'Αθήναι, 1961.

Ο συγγραφέυς με τρόπον άπλουν και επαγωγών και με παραστατικήν μέθοδον χειρίζεται τὸ θέμα τῆς πωλήσεως από πλευρᾶς προσελκύσεως τοῦ ενδιαφέροντος τοῦ πελάτου και άγορᾶς παρ' αὐτοῦ τοῦ πωλουμένου. 'Ιδιαιτέρας σημασίας τομεύς ἡ πώλησις εἰς τὴν ὄλην διαδικασίαν τοῦ «μάρκετινγκ» μόλις τώρα ἀρχίζει νά προσελκύη τὸ ενδιαφέρον τοῦ συγχρόνου Ἑλληνοσ ἐπιχειρηματίου, ἄν και ἡ ὄλη συστηματικὴ προσπάθεια πρὸς τὴν κατεῦθυνσιν αὐτὴν εἶναι ἀκόμη οὐσιαστικῶς εἰς τὰ σπάργανα. Ἡ ὡς ἄνω ἐργασία τοῦ κ. Μαντέλη ἀποτελεῖ, ἀναμφιβόλως, μίαν εὐπρόσδεκτον συμβολὴν εἰς τὴν προσέλκυσιν τοῦ ενδιαφέροντος τῶν ἐπιχειρηματιῶν και τῶν πωλητῶν εἰς τὸ θέμα τοῦτο.

A. N. Π.

Δ. Μαργέτη και Σπ. Λ. Ἀθανασοῦλια : «Ἡ φόρτωσις και ἡ στοιβασία τῶν φορτίων». 'Αθήναι, 1962, σελ. 700.

Πρόκειται περὶ ὀγκῶδους διατριβῆς, εἰς τὴν ὁποίαν διερευνᾶται ἐξαντλητικῶς τὸ θέμα ἀπὸ πλευρᾶς δημοσίου και ἰδιωτικοῦ ναυτικοῦ δικαίου, ἑλληνικοῦ και διεθνoῦς. Εἰδικώτερον σκοπὸς τῶν συγγραφέων ἦτο ἡ ἀνάπτυξις τῶν θεμάτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀμέσως και ἐμμέσως συνδέονται με τὸ φορτίον και τὸ πλοῖον, ὡς εἶναι ἡ συσκευασία τοῦ φορτίου, ἡ μεταφορὰ αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον τῆς φορτώσεως, ἡ φόρτωσις και ἡ ἐκφόρτωσις ἐκ τοῦ πλοίου, τὰ μέσα διενεργείας τῆς φορτοεκφορτώσεως, ἡ προστασία τοῦ φορτίου κ.ά. Εἰς τὸ δεῦτερον μέρος τῆς μελέτης ἐξετάζονται λεπτομερέστερον τὰ θέματα τῆς στοιβασίας ἐκάστου φορτίου, ὃ ἐν τῷ πλοίῳ καταλαμβάνομενος χῶρος και τὰ μέτρα προστασίας κατὰ τὴν φορτοεκφόρτωσιν, τὴν στοιβασίαν και τὸν διάπλουν. Ἡ μελέτη αὐτὴ ἐκρίθη ἤδη ὑπὸ τῶν ἀσχολουμένων επαγγελματικῶς με τὸ θέμα ὡς ἀπόκτημα διὰ τὴν ἑλληνικὴν ναυτικὴν βιβλιογραφίαν, θὰ ἀποτελέσῃ δὲ ἀναμφιβόλως σημαντικὸν βοήθημα εἰς τὴν πρακτικὴν τῆς φορτώσεως και στοιβασίας.

A. N.

Ν. Π. Μποχλόγουρου : «Ψυχολογικαὶ δοκιμασίαι ἐπαγγελματικῆς καταλληλότητος». 'Αθήναι, 1963.

Ἐπὸ τοῦ Ἑθνικοῦ Συμβουλίου Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ ἐξεδόθη σύγγραμμα τοῦ Δρος Νικ. Μποχλόγουρου, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ψυχολογικαὶ δοκιμασίαι ἐπαγγελματικῆς καταλληλότητος». Αἱ περιγραφόμεναι, ἀναλυόμεναι, ἐρμηνευόμεναι και ἀξιολογούμεναι ψυχολογικαὶ δοκιμασίαι ἐπαγγελματικῆς καταλληλότητος εἰς τὸ βιβλίον αὐτό, ἐπελέγησαν ἐκ τοῦ μεγίστου ἀριθμοῦ τῶν χρησιμοποιουμένων ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ κυρίως πραγματικότητι και κατόπιν πολυετοῦς ἐργασίας τοῦ συγγραφέως και προσηρμόσθησαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα.

Οὗτω διὰ πρώτην φοράν ἐν Ἑλλάδι δύναται ὁ ἀσχολούμενος περὶ τὸν ἐπαγγελματικὸν προσανατολισμὸν νὰ ἔχη ἐν συγκεκριμένον ἐπιστημονικὸν βοήθημα, βάσει τοῦ ὁποίου καθορίζεται ἐπακριβῶς ἡ ἐπαγγελματικὴ καταλληλότης.

Ἡ ὡς ἄνω ἐργασία τοῦ κ. Ν. Μποχλόγουρου εἶναι πράγματι χρήσιμος εἰς πᾶσαν οἰκονομικὴν και κοινωνικὴν μονάδα κατὰ τὴν πρόσληψιν τῶν ἐργαζομένων και τὸν ἔλεγχον ἐπαγγελματικῆς προσαρμογῆς αὐτῶν ἐπ' ἀγαθῶ τῆς παραγωγικότητος, τῆς ἀποφυγῆς ἀτυχημάτων, φθορᾶς μηχανημάτων και κυρίως ὑγιοῦς και εὐτυχoῦς ἐργασίας.

H. E.

Στ. Δ. Πικρούλη : «Προτυποποίησις και πρότυπα». Ἐκδοσις Ἑλληνικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος. 'Αθήναι, 1962.

Εἰς σύντομον μελέτην ὁ συγγραφέυς ἐπιχειρεῖ ἀποσαφήνισιν τῶν ἐννοιῶν πρότυπον και προτυποποίησις, παρουσιάζει τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, ἀναλύει τὰ πρότυπα κατ' εἶδη.

«ναπτύσσει την σημασίαν των εις την παραγωγικότητα και οικονομίαν μιᾶς χώρας, ἀπαρτιβεί τὰς θεμελιώδεις ἀπαιτήσεις διὰ τὴν δημιουργίαν προτύπων, ἐξετάζει τὰς ὑφισταμένας ἐν Ἑλλάδι συνθήκας διὰ τὴν δημιουργίαν προτύπων, καὶ βάσει αὐτῶν διατυπώνει ὠρισμέναις γενικαῖς προτάσεις. Ὁ κ. Πικουλῆς ἐπισημαίνει ἰδιαίτερώς τὴν ἀνάγκην τῆς δημιουργίας ἐθνικῶν προτύπων μετὰ τὴν σύνδεσιν τῆς χώρας μας μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ.

H. M. E.

Γεωργίου Πουλάκη : «Στοιχεῖα ὀργανώσεως». Ἔκδοσις Ἑλληνικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος. Ἀθήναι, 1962, σελ. 44.

Ἡ παροῦσα ἐργασία, μὴ ἀποτελοῦσα, ὡς διευκρινίζει καὶ ὁ συγγραφεὺς, δοκίμιον θεωρητικῆς μελέτης τῆς ἐπιστημονικῆς ὀργανώσεως, δὲν ἀπευθύνεται κατ' ἀρχὴν εἰς ὄσους ἀσχολοῦνται ἐιδικῶς μετὰ τὸ θέμα τῆς ὀργανώσεως, ἀλλ' ἀποτελεῖ μίαν προσπάθειαν μεταδόσεως τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ὀργανωτικῆς μεθοδολογίας εἰς ἕνα εὐρύτερον κοινὸν ἀναγνωστῶν, οἱ ὅποιοι χωρὶς νὰ εἶναι ἢ νὰ ἐπιδιώκουν νὰ γίνουν οἱ ἴδιοι ὀργανωταί, ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποκτήσουν μίαν συνοπτικὴν, ἀλλὰ σαφῆ ἀντίληψιν τοῦ ὀργανωτικοῦ φαινομένου. Τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἀσχολεῖται μετὰ τὴν ἐμφάνισιν καὶ ἐξέλιξιν τῆς ὀργανωτικῆς προσπάθειας εἰς τὸν τρέχοντα αἰῶνα. Εἰς τὸ δεύτερον κεφάλαιον ἀναπτύσσονται τὰ κυριώτερα μέρη τῆς μεθοδολογίας τῆς ἐφηρμοσμένης ὀργανώσεως. Ἐν ἐπιλόγῳ ἐκτίθενται ὠρισμένοι ἀπόψεις περὶ τῆς πορείας τοῦ ὀρθολογικοῦ πνεύματος εἰς τὴν ἐποχὴν μας.

A. Π. Κ.

Δ. Ψηλοῦ : The Choice of Financial Assets in Greece. Ἀθήναι, 1963.

Ἔκδοσις τοῦ Κέντρου Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν, ἀναφερομένη εἰς τοὺς διαφόρους τρόπους τοποθέτησεως τῶν ἀποταμιευμάτων ἐν Ἑλλάδι, κατὰ τὴν τελευταίαν 14ετίαν.

Γ. Μ.

First National City Bank : Bulletin of March, The Greek Economy. New York, 1964.

Εἰς τὸ κυκλοφορήσαν εἰς Νέαν Ὑόρκην, Δελτίον Μαρτίου 1964, τῆς ἐν λόγω Τραπεζῆς, ὅπερ εἶναι ἐξ ἄδολκλήρου ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀναφέρονται πλὴν τῶν ἄλλων θεμάτων καὶ στοιχείων, καὶ αἱ ἀπόψεις τῆς ἀνωτέρω τραπέζης, περὶ ἐπευδύσεων, ἄς, λόγῳ τοῦ ἐνδιαφέροντος, ἀναφέρωμεν κατωτέρω.

Ἡ βοήθεια τῶν ξένων κεφαλιούχων εἰς τὴν προσπάθειαν ἀναπτύξεως τῆς χώρας. Μεγαλυτέρας σημασίας ἀπὸ τὰ μέτρα, τὰ ὅποια λαμβάνονται διὰ τὴν αὐξησιν τοῦ ἐγχωρίου κεφαλαίου, εἶναι τὰ μέτρα, τὰ ὅποια λαμβάνουν αἱ ἀρχαὶ διὰ τὴν προσέλκυσιν κεφαλαίου ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν. Τὰ νομοθετικὰ αὐτὰ μέτρα συμπληρῶνουν τὰ ἀξιοσημείωτα φυσικὰ προσόντα, τὰ ὅποια προσφέρει ἡ Ἑλλάς.

Ἐνας ἐμπορικὸς οἶκος, ὁ ὅποιος εὐρίσκειται ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, δύναται νὰ ἀπολαύσῃ τὰ ὠφελήματα τῆς προσχωρήσεως εἰς ἀγορὰς ἐντὸς τῆς Ε.Ο.Κ., ἐνῶ συγχρόνως οὗτος ὠφελεῖται ἀπὸ τὰ προνόμια, τὰ ὅποια δίδονται εἰς τὰς ἀναπτυσσομένας βιομηχανίας τῆς Ἑλλάδος. Λόγῳ τῆς σπουδαίας γεωγραφικῆς θέσεως, ἡ Ἑλλάς εἶναι ἐπίσης μίᾳ ἐστία ἐμπορίου μετὰ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ ἐγχώριος ἀγορὰ, παρ' ὅτι αὕτη δὲν εἶναι ἀκόμη ἐκτεταμένη, δύναται νὰ ἀναμὲνη αὐξησιν, καθ' ὅν χρόνον τὰ προγράμματα ἀναπτύξεως αὐξάνουν τὰ ἐπίπεδα τοῦ εισοδήματος καὶ τοιαυτοτρόπως προσφέρει μεγάλο δυναμικὸν διὰ τὴν αὐξησιν τούτου. Τὸ παρὸν πλεόνασμα ἐργασίας δύναται νὰ μετατραπῇ εἰς προσόν, ἐὰν παρασχεθῶν τὰ κατάλληλα μέσα πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν πλεοναζουσῶν ἐργατικῶν χειρῶν. Ἡ Ἑλλάς εἶναι μίᾳ ἀπὸ τῆς ὀλίγης ἐναπομένουσας πηγῆς διαθεσίμου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, δυνάμενον νὰ ἀναπληρώσῃ ἐν μέρει τὴν Εὐρώπην, ἡ ὅποια παρουσιάζει ἔλλειμμα εἰς ἐργατικὰς χεῖρας.

Διὰ τὴν ἐπιταχυνθῆ ἢ εἰσροὴ κεφαλαίων ἀναπτύξεως ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ἢ Ἑλλάς· κατὰ τὸ 1953 ἐφήρμοσε νομοθεσίαν, ἢ ὅποια καλύπτει τὴν ἐπένδυσιν καὶ τὴν προστασίαν τοῦ ξένου κεφαλαίου. Ὁ νόμος ἀναφέρεται εἰς τὴν «παραγωγικὴν ἐπένδυσιν», ἢ τὴν ἀπασχόλησιν τὴν παραγωγὴν, θὰ αὐξήσῃ τὴν ἀπασχόλησιν; θὰ αὐξήσῃ τὰς ἐξαγωγὰς ἢ θὰ ἀντι-καταστήσῃ τὰς εἰσαγωγὰς, ἢ ἄλλως θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν οἰκονομικὴν πρόδον τῆς Ἑλλάδος. Αἱ ἐπενδύσεις δύναται νὰ ἔχουν τὸν τύπον ξένου συναλλάγματος, μηχανημάτων καὶ ὕλικων προνομίων ἐφευρέσεως, τεχνικῶν μεθόδων ἢ ἐμπορικῶν σημάτων. Ὁ ἐπαναπατρι-σμός τοῦ κεφαλαίου καὶ τὸ ἔμβασμα τῶν κερδῶν δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ ἄνευ εἰδικῆς ἐξουσιοδοτήσεως, εἰς βαθμὸν ἕως 10 % τῆς ἐπενδύσεως τοῦ κεφαλαίου ἐπὶ ἕν ἔτος καὶ ἕως 12 % διὰ τὰ κέρδη. Οἱ ὅροι μιᾶς αἰτήσεως δι' ἐπένδυσιν τινα, ἀφοῦ ἐγκριθοῦν, δὲν δύναται νὰ ἀλλαγῶν εἰμὴ μόνον τῆ συγκαταθέσει τοῦ ξένου ἐπενδυτοῦ. Δύναται νὰ προσλη-φθοῦν ξένοι πολῖται οἱ δὲ μισθοὶ τῶν θὰ πληρώνονται εἰς ξένα νομίσματα.

Αἱ βιομηχαναὶ ἐξαγωγῶν καὶ μεταλλευμάτων ἢ ἐκεῖναι αἱ ὅποια ἐξασφαλίζουν ξένου συνάλλαγμα λαμβάνουν διαφόρους φορολογικὰς παραχωρήσεις, ὅπως ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὰ τέλη εἰσαγωγῆς μηχανημάτων καὶ ἀνταλλακτικῶν. Αἱ ἐπιχειρήσεις προστατεύονται καθ' ὅλον τὸν καιρὸν ἐκτός εἰς περιπτώσεις ἐμπολέμου καταστάσεως, ὅποτε ταχεῖα καὶ δικαία ἀποζημιώσεις μιᾶς ἐπιχειρήσεως λαμβάνει χώραν κατόπιν διαιτησίας. Κατὰ τὸ 1961 συμπληρωματικὰ νομοθετικὰ μέτρα, ἐφαρμοζόμενα εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἑλληνικὰ καὶ ξένα κεφάλαια, ἔδωσαν προσθέτους φορολογικὰς καὶ τελωνειακὰς διευκολύνσεις καὶ ἀπαλλαγὰς, προκειμένου περὶ μεγάλων σχεδίων καὶ προγραμμάτων. Εἰδικὰ φορολογικὰ ὠφέλη προκύπτουν ὅταν μία βιομηχανία εὑρίσκειται μακρὰν τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐν τέλει, ὁ Ἀμερικανὸς ἐπενδυτὴς ἀπολαμβάνει τὰ πλεονεκτήματα τῶν ἐπενδυτικῶν ἐγγυήσεων καὶ τὴν κατάταξιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν φορολογικὸν νόμον τῶν Η.Π.Α., ὡς μία «ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένη χώρα»... τοιοῦτοτρόπως δὲ τὸ εἰσόδημα πού κερδίζει ἕνας Ἀμερικανὸς ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος δὲν ὑπόκειται εἰς τὸν φόρον εἰσοδήματος τῶν Η.Π.Α., ἐκτός ἐάν τοῦτο ἔμβασθῆ εἰς τὰς Η.Π.Α. Εἰς ἐκείνην τὴν περίπτωσιν, οἱ φόροι εἰσοδήματος, οἱ ὅποιοι ἐπληρώθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὑπολογίζονται κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν φορολογικῶν ὑπο-χρεώσεων εἰς Η.Π.Α. Ὁ Ὄργανισμὸς Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως ἐνεκαινίασε προσφάτως ἕνα γραφεῖον εἰς τὴν Ν. Ὑόρκην διὰ νὰ διευκολύνῃ τὰς ἐπενδύσεις Ἀμερικανῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ ἀνωτέρω ὀργανισμὸς δύναται νὰ συνεργασθῆ εἰς μίαν ἐπιχείρησιν μὲ ξέ-νους ἐπενδυτὰς, δύναται ἐπίσης νὰ παράσχῃ πληροφορίας ἐπὶ τῶν δυνατοτήτων ἐπενδύ-σεων καὶ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὰς συναλλαγὰς μετὰ τῶν ὀργανισμῶν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνή-σεως μὲ Τραπεζὰς καὶ ἐπιχειρηματίας.

Συμμερίζεται δὲ ἐπίσης καὶ τὰ 50 % τοῦ κόστους τῶν μελετῶν εἰδικῶν σχεδίων.

Αἱ προσπάθειαι διὰ τὴν κατάταξιν τῆς βοήθειας, τὴν ὅποιαν παρέχουν τὰ ξένα κε-φάλαια εἰς τὸν τομέα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἑλλάδος ἔχουν εὐωδοθῆ. Ἡ ἐπιτυχία τούτων τῶν προσπαθειῶν ὀφείλεται ἕν μέρει ἀπὸ τὸ ὅτι ἔχει ἀναεωθῆ ἡ ἐμπιστοσύνη, ἢ ὅποια ἀπορρέει ἀπὸ τὴν προσφορὰν τῆς χώρας ὅπως ἐπαναλάβῃ τὰς πληρωμὰς ἐπὶ τῆ βᾶσει τῆς ἀθετήσεως ὁμολογιῶν δολλαρίων, αἱ ὅποια ἀποτελοῦν μέρος τοῦ χρέους, τὸ ὅποιον ὀφείλει προπολεμικῶς ἢ Ἑλλάς εἰς τοὺς ξένους. Ἀπὸ τὸ 1953, ὅποτε ὁ νόμος περὶ ἐπενδύσεων ἤρχισε νὰ ἐφαρμόζεται ἕως τὸ 1963, αἱ εἰσαγωγαὶ κεφαλαίων, αἱ ἀνερχόμεναι εἰς 110 ἑκατομμύρια δολλάρια, ἐγένοντο διὰ παραγωγικὰς ἐπενδύσεις. Τὸ 1/6 ἐξ αὐτοῦ τοῦ κεφαλαίου περίπου προήλθεν ἀπὸ τὰς Η.Π.Α. Τὸ ἥμισυ ὁλοκλήρου τῆς εἰσροῆς κεφαλαίων ἐπενδύθη εἰς βιομηχανίας, τὸ δὲ ὑπόλοιπον διενεμήθη διὰ ναυπηγεία, μεταλλευτικὰς ἐργα-σίας, ἀεροπορικὰς μεταφορὰς καὶ διὰ τὸν τουρισμὸν. Παρ' ὅλου ὅτι τὰ λεπτομερῆ στοιχεῖα διὰ τὸ ἔτος 1963 δὲν εἶναι ἐπι προσιτὰ, ἀναμένεται μῖς ὁξεία ἀνοδος εἰς τὴν τιμὴν τῶν ἀμέ-σων ἐπενδύσεων, πρᾶγμα τὸ ὅποιον δεικνύει τὸ αὐξανόμενον ἑνδιαφέρον τῶν ἐπενδυτῶν. Τὰ σχέδια τῆς Κυβερνήσεως βασίζονται ἐπὶ τῆς εἰσροῆς 120 ἑκατομμυρίων δολλαρίων ἀμέ-σου ξένης ἐπενδύσεως κατὰ τὴν περίοδον 1962 - 66.

Τὸ στοιχεῖον τοῦτο εἶναι δυνατὸν νὰ αὐξηθῆ ἀρκετὰ, κυρίως λόγῳ δύο θαυμασιῶν σχεδίων, τὰ ὅποια τῶρα εὑρίσκονται ὑπὸ ἐκτέλεσιν. Ἐν βιομηχανικὸν σύμπλεγμα ἀνεγείρε-

ται εις τήν Βόρειον 'Ελλάδα με τήν συμμετοχήν 'Αμερικανῶν ἐπενδυτῶν, συνολικῆς δαπάνης 110 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, τοῦτο θά περιλαμβάνη διύλιστήρια πετρελαίου, χημικά καί πετροχημικά ἐργοστάσια καί ἕνα ἐργοστάσιον χαλυβουργίας. Ἐνα ἐπίσης ἐντυπωσιακόν βιομηχανικόν σχέδιον, τὸ ὁποῖον θά καθιεροῖ τήν 'Ελλάδα ὡς ἕνα κύριον παραγωγόν ἀλουμίνιου ἐπιτόκῃ περίσῃ. Τὸ ἐργοστάσιον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τόλμημα 'Ελλήνων, Γάλλων καί 'Αμερικανῶν, ὑπολογίζεται νὰ περατωθῇ κατὰ τὸ 1965. Τοῦτο θά μετατρέπη τὸν ἐγχώριον βοζίτην εἰς ἀλουμίνιον δι' ἐξαγωγὴν. Αὕτη θά ἀνέρχεται εἰς 63.000 τόννους ἀλουμίνιου κατ' ἔτος.

Θ. Γ. Ρ.

A. G a i r n e r s s : Factors in economic development, Allen - Unwin, 1962.

Τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐν γένει, ἤτοι τὸσον διὰ τὰς καθυστερημένας χώρας ὅσον καί διὰ τὰς προωθημένας, ἐξακολουθεῖ καί θά ἐξακολουθῇ νὰ ἀπασχολῇ τοὺς οἰκονομολόγους, ἐφ' ὅσον αἱ κοινωναί κρίνουν ἀναγκαίας τὰς προσπάθειάς διὰ τὴν περαιτέρω αὐξήσιν τοῦ εἰσοδήματος.

Τὸ παρὸν βιβλίον δὲν εἶναι συστηματικόν, ἀλλὰ συλλογὴ ἄρθρων γραφέντων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καί καλυπτόντων πλεῖστα ὅσα καίρια θέματα τοῦ προβλήματος τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τὰ ἄρθρα κατατάσσονται εἰς τέσσαρας κατηγορίας. Ἡ πρώτη τιτλοφορεῖται «Τοποθέτησις», ἡ δευτέρα «Ἐπένδυσις, τεχνικὴ πρόοδος, ἀνάπτυξις», ἡ τρίτη «Ἐμπόριον», ἡ τετάρτη «Διοικήσις καί προγραμματισμός». Ἡ τελευταία αὕτη κατηγορία ἔχει ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, ὡς πραγματευομένη τὰ προβλήματα τῆς ἀπὸ κρατικῆς πλευρᾶς ὀργανώσεως καί ἀντιμετωπίσεως τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τὸ ἄρθρον «Τὸ ἔργον τοῦ Ἰνστιτούτου Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως» πολλὰ θά ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν προσπάθειάν μας πρὸς τόνωσιν τῆς παιδείας καθὼς καί πρὸς μετεκπαίδευσιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Εὐτυχῶς ὅτι ἐπὶ τέλους ἀντελήφθημεν ὅτι ἀφοῦ τὸ κράτος καί ὄχι οἱ ἰδιῶται εἶναι ὁ πρῶτος ὑποκινητῆς τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, αὕτη, διὰ τὴν ἐπιταχυνθῇ, ἐπιζητεῖ καταλλήλως κατηρητισμένα κρατικά ὄργανα.

Σ. Κ. Π.

Δ ρ ο ς H e l m u t J a k o b i : Werbepsychologie. Ganzheits und Gestaltpsychologische Grundlagen der Werbung. Ἐκδ. Betriebswirt. Verlag Dr. Th. Gabler Wiesbaden, 1963. Σελ. 140, τιμὴ πανόδετο 14 μάρκα.

Μὲ τὸ βιβλίον αὐτὸ, πού ἐξεδόθη σάν 7ος τόμος τῆς σειρᾶς Σπουδῶν καί Μελετῶν «Ἐκμετάλλευσις καί Ἀγορά», πού ἐκδίδει ὁ Καθηγητῆς Μπέρεϋς, ὁ συγγραφέας του, Δρ. Γιάνκομπι, ἕνας καλὰ διαβασμένους καί προσανατολισμένους ἐπιστήμονας—τουλάχιστον στὴ θεματικὴ πού καταπίσθησε νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἐδῶ μὲ ἕνα νέο τρόπο—βαδίζει ἕνα καινούργιον δρόμον γνώσεως τοῦ φαινομένου τῆς ρεκλάμας. Μέχρι τώρα ἔχουν βγεῖ πολλὰ βιβλία πού ἔθεσαν σάν σκοπὸ τους τὴ διαφώτιση τοῦ πλέγματος μὲ τὴ βοήθεια τῆς βαθειοψυχολογίας, τῆς ψυχολογίας τῶν μαζῶν, τῆς ψυχοτεχνικῆς κλπ. χωρὶς νὰ ἀναφέρουμε καν τὸ σωρὸ—καὶ στὴν κυριολεκτικὴν σημασίαν τῆς λέξεως—τῶν δημοσιεύσεων, πολλοὶ μὲ ψευδοψυχολογικὰς κατασκευὰς καί μισοεπιστημονικὰς ἀλήθειαι πάσχισαν καὶ νόμισαν κ' ὅλας πῶς διασάφησαν τὴν προβληματικὴν τῆς ρεκλάμας καὶ τὴν πολιτικὴν της. Ὁ συγγραφέας ἐδῶ ἀναζητεῖ ἕνα νέο πεδῖον θεμελιώσεως τοῦ χαρακτῆρα τῆς ρεκλάμας καὶ γι' αὐτὸ θεωρεῖ τὰ προβλήματα τῆς ἔρευνας τοῦ καταναλωτοῦ καὶ τῆς διαφημίσεως ἀπὸ τὸ ὀπτικὸν πεδῖον τῆς λεγομένης ὀλικῆς καὶ μορφολογικῆς ψυχολογίας. Φιλοδοξεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἔργο του αὐτὸ σάν ἕνα καρπὸ τῆς συνεργασίας μεταξὺ ἐιδικῶν τῆς ρεκλάμας καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ψυχολογίας μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς ἔστι δυνατόν νὰ ἐπιτύχῃ τὴ δώση στὴν ἐπιστήμην τῆς ρεκλάμας νέους παλῶνας καὶ κατευθύνσεις. Οἱ νεωτερισμοὶ του καὶ οἱ ἀνορθοδοξίαι του φαίνεται πράγματι νὰ ἀναποκρίνονται σὲ καλὰς προθέσεις. Ὅμως εἶναι δύσκολον νὰ ἀποφύγῃ κανεὶς τὴν ἐντύπωσιν, πῶς ἐδῶ κ' ἐκεῖ καταφαίνεται ἡ διάθεσις καὶ ἡ τάσις γιὰ νεοπειραματισμούς. Τὸ βιβλίον ἔστι

δύσκολα θά μπορούσε νά ξεφύγει —καθ' ὅσον ἀφορᾷ μερικά μέρη τουλάχιστον— τήν ἐκ παραδόσεως κριτική τῶν καθιερωμένων καί «κλασσικῶν» ἐκπροσώπων τοῦ ἐπιστημονικοῦ κλάδου τῆς ρεκλάμας, πού ἔχουν νομίσει, σφαλερᾶ ἢ μέ τὸ δικήν τους, πὼς ἔφτασαν ἐκεῖ, ὅπου μπορεῖ κανεὶς νά φτάσει καί πὼς αὐτό, ἔτσι, ἀποτελεῖ τήν τελευταία λέξη τῆς ἐπιστήμης. Ὅμως ἡ ἀπουσία προκαταλήψεως βοηθεῖ πολὺ στὴν ἀκριβῆ καί ὀρθή ἀξιολόγησι τῆς παρουσίας προσφορᾶς, πού δὲν εἶναι καί τόσο ἀσήμαντη. Στὸ κάτω - κάτω εἶναι καλλίτερη ἢ ἀναζήτησι νέων δρόμων παρὰ τὸν κίνδυνον τῶν διαφόρων πλανῶν καί σφαλερῶν συμπερασμάτων, ἀπὸ τὴν προσκόλλησι σὲ ὅ,τι θεωρεῖται ἀτράνταχτο κτῆμα τῆς γνώσεως καί ἔτσι ἀξιὸ νά ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ πολλὰ στόματα σὲ κάθε στιγμῆ.

Ὁ συγγραφεὺς εἰσέρχεται στὴν προβληματικὴ μὲ λίγα καί σταράτα λόγια καί ἔπειτα περιγράφει τὸ δυναμικὸ καταναλωτῆ τῆς ἐποχῆς, τὶς σχέσεις του μὲ τὸν «περίκοσμον» καθὼς καί τὶς σπουδαῖες γιὰ τὴ ρεκλάμα ψυχικὲς του λειτουργίες μὲ παραστατικότητά καί ἐπαινετὴ σαφήνεια. Οἱ γνώσεις αὐτὲς ὀδηγοῦν στὸ δεύτερο μέρος τοῦ ἔργου στὴν κρυσταλλοποίηση μερικῶν βασικῶν ἀρχῶν πρακτικῆς διαμορφώσεως τῆς ρεκλάμας καί ρασιοναλιστικῆς ἐφαρμογῆς τῶν μέσων διαφημίσεως, κάτι πού ἀποκαλύπτει γιὰ τὸ διαφημιστὴ νέους δρόμους ρασιοναλιστικῆς καί σκόπιμης διαμορφώσεως τῆς καθημερινῆς ἐργασίας του, μιᾶς ἐργασίας, πού στὸν αἰῶνα μας κερδίζει ὀλοένα καί μεγαλύτερη σημασία ἀπὸ ἀποψη οικονομική, ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν ἀποψη πού ἐνδιαφέρει καί τὸ συγγραφεὴ τοῦ βιβλίου. Στὰ ἄλλα προβλήματα, πού θέτει ὁ ὀργανισμὸς μιᾶς χωρὶς ὄρια διαφημίσεως, ὁ συγγραφεὺς δειχνεὶ ἐλάχιστο ἐνδιαφέρον.

Ἔτσι λοιπὸν, τὸ πόνημά του ὠφελεῖ πράξι καί θεωρία χάριν τῆς πράξεως, ταυτόχρονα. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐπιστήμονες καί οἱ φοιτητές, πού κάτι πρέπει νά ξέρουν καί ἀπὸ τὴ φύσι τῆς ρεκλάμας, οἱ πρακτικοὶ καί οικονομικὰ προσανατολισμένοι ψυχολόγοι, οἱ κοινωνιολόγοι τῆς πράξεως, οἱ διαφημιστὲς καί οἱ πράκτορες κάθε νεωτερισμῶν ἔχουν ἕνα βοήθημα στὰ χέρια τους, πού χωρὶς ἄλλο εἶναι ἀξίανἀγνωστο.

Κ. Στυλιδιώτης

M. J e f f r e y s : Personal Values in the Modern World, Pelican, 1962.

Ὁ συγγραφεὺς εἶναι καθηγητὴς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Μπίρμινγκχαμ, διδάσκει δὲ ἀγωγήν καί παιδείαν καί ἄρα εἶναι θέσει ἀρμόδιος νά ἀναπτύξει τὴν σημασίαν, ἣν ἔχει ἡ καλλιέργεια προσωπικῶν ἀξιών διὰ τὴν προαγωγήν τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Τονίζει λοιπὸν ὁ συγγραφεὺς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκ νέου ἀνακαλύψεως μιᾶς ἀλληλοσυνεχομένης ἀπόψεως περὶ ζωῆς, τὴν ἐπίτευξιν διανοητικῆς καί ἀποτελεσματικῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τοῦ λαοῦ καί μεταξὺ τῶν ὁμάδων του, ὡς καί τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς οἰκιοθελοῦς δράσεως τῶν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν δημοσίαν διοικήσιν, ὅσον καί ἐκτὸς αὐτῆς. Ταῦτα ὅμως εἶναι θέματα παιδείας καί ὡς τοιαῦτα δεῖν ὅπως ἀντιμετωπισθοῦν.

Σ. Κ. Π.

E d. J. K i n g : World perspectives in education, Methuen, 1962, London.

Ἐπὶ τῶν ἀποψη εἰς τὸν πλανήτην μας μερικαὶ ἀλήθειαι, μερικαὶ ἀξίαι, μερικαὶ προτάσεις, αἱ ὅποιαι ἀποτελοῦν τὴν μεγάλην δόξαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καί αἰτίνας δυνάμει νά εἴπωμεν ὅτι δικαιῶνουν τὴν πρόσκαιρον ζωὴν, τὴν σύντομον ἐπίσκεψίν μας εἰς τὸν κόσμον. Τοιαῦται προτάσεις συναντῶνται πολλὰ κατ' ἐξοχήν εἰς τοὺς παλαιούς Ἕλληνας. Ἡ πλατωνικὴ ἀποψις ὅτι ἡ παιδεία ἐξανθρωπίζει τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι εἶναι ἡ βᾶσις πάσης τελειώσεως, ὅτι μάλιστα εἶναι ὑπόθεσις ὅχι ἰδιωτικῆ ἀλλὰ κυρίως πολιτικῆς, ὅτι «πολιτεία τροφὸς ἀνθρώπων ἐστὶ» ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὸ προσκήμιον. Αἰτία τῆς ἐπανόδου ταύτης εἶναι ἡ μεγάλη σημασία, ἣν ἀπέδωκεν εἰς τὴν παιδείαν ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις, ἣτις σημασία ἀφύπνισεν ἐκ τοῦ ληθάργου Ἀμερικανούς καί Εὐρωπαίους. Ὁ παρῶν τόμος ἐξετάζει τὰ σπουδαιότερα ἐκπαιδευτικὰ προβλήματα τοῦ παρόντος καί τοῦ ἀμέσου μέλλοντος ὡς ἀκολούθως: 1. Εἰσαγωγή. 2. Τὸ κοινωνικὸν συγκρότημα. 3. Αἱ ἐπὶ τοῦ σχολείου ἐπιδράσεις.

4. Ἡ μελέτη τῆς παιδείας ὡς προσωπική καὶ κοινωνική ζύμη. 5. Οἱ διδάσκαλοι εἰς ἓνα μεταβαλλόμενον κόσμον. Τὸ 2ον μέρος περιέχει ὠραίαν ἀνάπτυξιν τῶν ἰδεωδῶν τῶν ἀντιτιθεμένων πολιτισμῶν. Νὰ τονίσωμεν ὅτι ἄνευ ριζικῆς μεταρρυθμίσεως—ἰδίως ἄνευ θαρραλέας δράσεως τῆς παιδείας μας, ἡ οικονομική ἀνάπτυξις θὰ παραμείνῃ χάρτης λευκός; Θὰ εὐρωμεν ἐπήκοον; Τὸ παρὸν βιβλίον πολλὰ θὰ μᾶς διδάξῃ.

Σ. Κ. Π.

Ernst Koref: Arbeitstechnik fuer Vielbeschäftigte. Ἐκδότης Heidelberger Fachbücherei GMBH, Heidelberg, 1962, σελ. 132.

Ἡ «Τεχνική ἐργασίας διὰ πολυασχόλους» εἶναι ὁ τίτλος, μὲ τὸν ὁποῖον δίδονται εἰς τὰς σελίδας ἑνὸς κομποῦ μικροῦ τόμου κατὰ τρόπον εὐληπτον καὶ συνοπτικὸν αἱ ἀρχαὶ ὀρθολογικῆς διαμορφώσεως τῶν μέσων καὶ τοῦ τρόπου λειτουργίας ἑνὸς γραφείου.

Ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ εἰς τὸν πρόλογον τοῦ βιβλίου: «Τὸ ἓν κανεὶς ἐργάζεται ὀρθολογικά, δύναται νὰ διαπιστωθῇ συνήθως ἀπὸ τὴν κατάστασιν, ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς τὴν θέσιν ἐργασίας του. Εἰς ὄλους ὅσοι ἐργάζονται εἰς τὴν διοίκησιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐπιπτεῦντας τὴν παραγωγὴν εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ γραφείου τῶν ἑνδείξει ποιότητος διὰ τὴν ἐργασίαν, ἡ ὁποία παρέχεται».

Μὲ τὴν βασικὴν αὐτὴν διαπίστωσιν ἐπιχειρεῖται ἀπὸ τὸν συγγραφέα μία συστηματοποίησης τῶν συγχρόνων μέσων, τρόπων καὶ δυνατοτήτων ὀρθολογικῆς ὀργανώσεως καὶ διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν ἑνὸς γραφείου. Τὸ βιβλίον διαιρεῖται εἰς 7 κεφάλαια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ 1ον ἀσχολεῖται περιγραφικῶς μὲ τὸ θέμα «τάξις καὶ ἀτάξια» καὶ τὰς ἐπιδράσεις τῶν εἰς τὴν διεκπεραίωσιν τῆς τρεχούσης ἐργασίας. Τὸ 2ον κεφάλαιον δίδει τὰς βασικὰς ἀρχὰς διαμορφώσεως τοῦ χώρου ἢ τῆς θέσεως ἐργασίας καὶ ὑποδεικνύει τὴν λελογισμένην χρησιμοποίησιν τῶν μέσων ἐξοπλισμοῦ καὶ ἐξυπηρετήσεως ἑνὸς γραφείου (γραφομηχανή, τηλέφωνον, βιβλιοθήκη, σημειωμάτιον κλπ.). Τὸ 3ον κεφάλαιον πραγματεύεται τὸ πρόβλημα τῶν ὥρων ἐργασίας, εἰδικῶς δὲ θέματα φωτισμοῦ, ἑξαερισμοῦ, θερμάνσεως, ἐπιλογῆς χρωμάτων, θορύβου καὶ λοιπῶν ἐνοχλήσεων. Μὲ «τὰ περιφερειακὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως» (ἀνακρίβεια, ἀναποφασιστικότης, αὐτοσυγκέντρωσις, νηφαλιότης, ὑπερέντασις, μνημονικόν), καὶ τὰ «κεντρικὰ χαρακτηριστικὰ αὐτῆς» (θυμὸς, πάθη, μεταπτώσεις διαθέσεως, ἑλλειψις ἡρεμίας κλπ.) ἀσχολοῦνται λεπτομερῶς τὸ 4ον καὶ 5ον κεφάλαιον. Τέλος, τὸ 6ον κεφάλαιον ἐπεκτείνεται εἰς ζητήματα τεχνικῆς, ρυθμοῦ, μεθόδων, κατευθύνσεων καὶ προγραμματισμοῦ ἐργασίας καὶ τὸ τελευταῖον, 7ον κεφάλαιον, κλείει μὲ μίαν ἀπαρίθμησιν τῶν ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἔχη ἡ τάξις εἰς τὴν ἐργασίαν.

I. N. Π.

E. P. Learned, F. Aguilar, R. Valtz: «Εὐρωπαϊκὰ προβλήματα γενικῆς ὀργανώσεως» (European Problems in General Management), Ἐκδοσις Richard D. Irwin, inc. Homewood, Illinois, 1963, σελ. 810, τιμὴ δολ. 12.00.

Πρόκειται γιὰ ἓνα πρωτοποριακὸ βιβλίον, ποὺ συγκεντρώνει τὴν μελέτη ἑνὸς πλήθους περιπτώσεων εὐρωπαϊκῶν ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι ἀντιμετώπισαν καὶ ἔλυσαν θεμελιώδους σημασίας ὀργανωτικὰ προβλήματα. Μεταξὺ τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν περιλαμβάνονται πολλὰ γνωστὰ εὐρωπαϊκὰ ἑταιρεῖα ὡς εἶναι ἡ KLM, ἡ I.C.I. χημικαὶ βιομηχαναί, ἠλεκτρονικαὶ βιομηχαναί κλπ. Ἡ συλλογὴ ἀποτελεῖ τὸ ἀπαύγασμα τῆς πείρας, ἡ ὁποία συνεκεντρώθη εἰς τὸ Ἴνστιτούτον διὰ τὴν Μελέτην τῶν Μεθόδων Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων τῆς Λωζάνης κατὰ τὰ 6 ἔτη τῆς λειτουργίας του. Τὸ ἐν λόγω Ἴνστιτούτον, γνωστὸν διεθνῶς ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Imede (Institut pour l'étude des methodes de direction de l'entreprise) ἐδημιουργήθη τὸ 1957 ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἐσοπτεῖαν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Λωζάνης, σκοπὸς του δὲ εἶναι ἡ ἀνταλλαγὴ πείρας μεταξὺ νέων, οἱ ὁποῖοι κατέχουν ὑπευθύνους θέσεις εἰς ἐπιχειρήσεις. Κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1961 - 62 ὁ καθηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Ἐπιχειρήσεων καὶ Γενικῆς Ὀργανώσεως E. Learned μὲ τὴν συνεργασίαν τῶν βοή-

θών του F. Aguilar και R. Valtz συνέλεξε πλήθος περιστατικών από ευρωπαϊκούς κυρίως επιχειρήσεις και βάσει του ύλικού αυτού παρουσίασε τὸ ἀνωτέρω βιβλίο.

Τὸ βιβλίο διαιρεῖται σὲ 8 μέρη, μὲ τὰ ἐξῆς κατὰ σειράν θέματα :

- Πολιτικὴ ἐπιχειρήσεων καὶ γενικὴ ὀργάνωσις.
- Ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ, στρατηγικὴ καὶ πολιτικὴ ἐπιχειρήσεων.
- Ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ, στρατηγικὴ καὶ πολιτικὴ εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς χημικὰς βιομηχανίας.
- Πολιτικὴ ἐπεκτάσεων.
- Ἡ δημιουργία μιᾶς ὀργανώσεως. Συνεργασίαι ἐπιχειρήσεων. Ἐλεγχος καὶ διοικήσεις ἐκ μέρους τῶν προϊσταμένων. Συνολικὴ διαδικασία διοικήσεως.

Σ. Ζ.

W. Arthur Lewis : The Principles of Economic Planning. New Edition. London Unwin University Books, No 11. Seventh Impression 1963, σελ. 128. 12/6 σελλίνα.

Ὁ καθηγητὴς Ἄρθουρ Λούις εἶναι διεθνῶς γνωστὸς διὰ τὰς ἐργασίας του, μεταξύ τῶν ὁποίων «Ἡ Θεωρία τῆς Οἰκονομικῆς Μεγεθύνσεως» καταλαμβάνει ἰδιαίτερον θέσιν. Ἡ ὑπὸ κρίσιν μελέτη ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ ἀρχαὶ τοῦ οἰκονομικοῦ προγραμματισμοῦ» ἐγράφη διὰ λογαριασμόν τῆς Φαβιανῆς Ἑταιρείας (Fabian Society) τοῦ Λουδίνου, καὶ ἔδημοσιεύθη εἰς τὴν σειράν τῶν Πανεπιστημιακῶν ἐγχειριδίων τοῦ Οἴκου Ἄλλεν.

Ἡ ἐργασία αὕτη ὑποδιαιρεῖται εἰς ἑννέα κεφάλαια, περιλαμβάνοντα ἀντιστοίχως τὰ θέματα ὅπως τὸ ἀναγκαῖον τοῦ προγραμματισμοῦ, ἡ δικαία κατανομή τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος, περὶ χρήματος, ἐπεδύσεων, ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, μετακινήσιμότητος, περὶ κοινωνικοῦ ἐλέγχου τῆς ἐπιχειρήσεως, ἐθνικοποιήσεως καὶ μεθόδων προγραμματισμοῦ. Εἰς δύο παραρτήματα ὁ συγγραφεὺς ἀσχολεῖται μὲ τὰ προβλήματα τῆς οἰκονομικῆς ἐνοποιήσεως καὶ τὸν προγραμματισμόν εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας.

Εἰς τὸ τέλος ἐκάστου κεφαλαίου ὁ καθηγητὴς Λούις προβαίνει εἰς σύντομον διατύπωσιν τῶν συμπερασμάτων. Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον π.χ. ἐξάγονται τὰ ἐξῆς ἐνδιαφέροντα συμπεράσματα περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ προγραμματισμοῦ. 1) Ἡ διαφορὰ μεταξύ προγραμματισμοῦ καὶ ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ συνίσταται εἰς τὴν δυνατότητα χρησιμοποίησεως τῶν φανερῶν κρατικῶν ἐλέγχων πρὸς βελτίωσιν τῶν ἀοράτων κοινωνικῶν ἐλέγχων, τοὺς ὁποίους ἀσκεῖ ὁ μηχανισμὸς τῆς ἀγορᾶς. 2) Τὸ Κράτος δύναται νὰ χρησιμοποίησῃ διαφόρους τύπους προγραμματισμοῦ διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν αὐτῶν στόχων, ὁ δὲ προγραμματισμὸς διὰ τῆς καθοδηγήσεως ὑστερεῖ τοῦ προγραμματισμοῦ διὰ τῆς ὑποκινήσεως (κινήτρων). 3) Ὁ προγραμματισμὸς διὰ τῆς ὑποκινήσεως ἐπιτρέπει εἰς τὸ Κράτος νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ἀγορὰν διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀντικειμενικῶν του σκοπῶν. 4) Τὸ κυριώτερον ὄργανον τοῦ προγραμματισμοῦ εἶναι ὁ δημόσιος προϋπολογισμὸς, ὁ ὁποῖος, πρέπει ὅμως, νὰ συμπληροῦται διὰ τοῦ προγραμματισμοῦ κατευθύνσεως ὡσάκις ἐκδηλοῦται ἔντονος ἀνισορροπία προσφορᾶς καὶ ζητήσεως.

Τὸ κεφάλαιον περὶ ἐθνικοποιήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων ἔχει ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον ὄχι μόνον διὰ τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν, ἐν ὅψει τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἑργατικοῦ Κόμματος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας, ὅπου ὁ δημόσιος τομεὺς ἀσκεῖ ἤδη εὐρυτάτην δραστηριότητα ὡς ἐπιχειρηματίας. Ὁ καθηγητὴς Λούις παρατηρεῖ τὰ ἐξῆς: 1) Ἡ ἐθνικοποίησις εἶναι μορφή μονοπωλίου. Ἡ μερικὴ ἐθνικοποίησις εἶναι χρήσιμος ὡς ἔλεγχος τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως, καὶ ὡς μέσον δὲ πειρατισμοῦ δύναται νὰ χρησιμοποιοῦται εὐρέως. Ἡ πλήρης ὅμως ἐθνικοποίησις δικαιολογεῖται μόνον ὅταν τὸ μονοπῶλιον εἶναι ἐπιθυμητόν. 2) Ἡ δημιουργία τοῦ μονοπωλίου δικαιολογεῖται ἐφ' ὅσον βελτιοῦται ἡ ἀποδοτικότης διὰ τῆς ὑπαγωγῆς ἐνὸς βιομηχανικοῦ κλάδου ὑπὸ ἐνιαῖον ἔλεγχον. 3) Τὰ σημαντικὰ μονοπῶλια κρατικῆς ἢ μὴ προελεύσεως πρέπει νὰ ἐθνικοποιοῦνται. 4) Ὁ τομεὺς τῶν κρατικῶν βιομηχανιῶν πρέπει νὰ ἀποκεντρωθῇ εἰς τὸν μεγαλύτερον δυνατὸν βαθμόν, διότι περισσότερα δημόσια ἐπιχειρήσεις εἶναι προτιμότεραι τῆς μιᾶς, ἐκτὸς ἂν ὑφίστανται εἰδικὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἐνιαίου ἐλέγχου. 5) Εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ἡ κρατικὴ μονοπώλησις τοῦ χον-

δρικού έμπορίου διευκολύνει έπιθυμητούς στόχους του οικονομικού προγραμματισμού. 6) Τα έθνικοποιημένα μονοπώλια πρέπει να υπόκεινται εις τόν αυτόν άμεσον έλεγχο, όπως και τα άλλα μονοπώλια. Δέν θεωρείται άρκετός ο έλεγχος υπό τών άρμοδίων ύπουργών και του Κοινοβουλίου. Άπαιτείται ή λειτουργία διοικητικών δικαστηρίων διά τās τιμάς και τās ύπηρεσίας τών μονοπωλίων, νομοθετική θέσπισις τής πολιτικής τών τιμών, έλεγχος υπό του Συμβουλίου τών καταναλωτών με δυνατότητα έπιθεωρήσεως τών στοιχείων του κόστους, τέλος δέ άπαιτείται ο συνήθης μηχανισμός συλλογικής διαιτησίας.

Αί έπιβληθέντα εκδόσεις τής έργασίας ταύτης του καθηγητού κ. Λούις έπιβειβαιοϋν τήν έξαιρετικήν της σημασίαν και μάλιστα υπό τās σημερινάς συνθήκας τών προσπαθειών προς έκλογήν του προσφορωτέρου και πλέον άποτελεσματικού μηχανισμού του οικονομικού προγραμματισμού.

N. Π. Κ.

W. R. Niblet : The expanding University, Faber, London, 1962.

Ή παντοειδής τάσις τής έποχής μας περι τωνώσεως τής εκπαιδευσεως έχει φέρει εις τó προσκήνιον πληθύν προβλημάτων διά πάσας τās μορφάς τής παιδείας. Μεταξύ τών προβλημάτων τούτων εξέχουσαν θέσιν καταλαμβάνουν τά θέματα τής Άνωτάτης Έκπαιδευσεως, διά τόν λόγον ότι ταύτα άποτελοϋν τήν βάση όλης τής παιδείας. Όντως ή άνωτάτη παιδεία προπαρασκευάζουσα τó στελέχη τής Μέσης και Δημοτικής εκπαιδευσεως έπιηράζει άποφασιστικώς αύτάς και δίδει τόν κύριον τόνον. Τó παρόν βιβλίον εξετάζει τά προβλήματα τής υπό τών Πανεπιστημίων εκπληρουμένης λειτουργίας, τής μεταβολής τής διαρθρώσεως των, τó λειτούργημα του πανεπιστημιακού διδασκάλου, τής συνεδητοποιήσεως τής δράσεως τών Πανεπιστημίων, τής δυνατότητος αυτών να κατευθύνουν τούς σπουδαστάς εκεί ένθα είναι πλέον κατάλληλοι, τής δυνατότητός των να έκτελοϋν τó έργον των έν έφοδιασθούν δι' έπαρκούς προσωπικού. Άναπτύσσει, τέλος, ó συγγραφεύς τήν άποψιν ότι τó Πανεπιστήμιον θά έδει να είναι ó τόπος συζητήσεων μεταξύ πνευματικών ανθρώπων και όχι μόνον διδασκαλίας έπιστημών.

Σ. Κ. Π.

Hans Carl Nipperdey (Καθηγητής) : Festschrift für Erich Molitor. Έκδ. C. H. Beck, München und Berlin, 1962. Σελ. VIII + 439, τιμή χαρτόδετο 42 μάρκα.

Για τά 75 χρόνια, που συμπλήρωσε ο γνωστός Καθηγητής του Δικαίου Μόλιτορ στις 3.10.1961, ο έπίσης γνωστός Καθηγητής Νίπερντεϋ ανέλαβε τήν έκδοση του παρόντος τόμου για να τιμηθί τó έργο και ή προσωπικότητα ενός ανθρώπου, που είναι κάτι περισσότερο από Καθηγητής και συνάδελφος. Γι' αυτό και ή αφιέρωση είναι τόσο λιτή αλλά και τόσο πυκνή : «στον πολυσχιδή σοφό, στο βαθυστόχαστο Ιστορικό του Δικαίου, στον πρωτοπόρο του Ίδιωτικού δικαίου, στον έξαιρετικό Διδάσκαλο του Έργατικού δικαίου, και τέλος, στον άξιαγάπητο άνθρωπο και φίλο».

Οί 19 συγγραφείς, σχεδόν όλοι οί καθηγητές τών Νομικών Έπιστημών σε διάφορα γερμανικά πανεπιστήμια, προσφέρουν ο καθένας τους και μία καλογραμμένη συμβολή για να τιμήσουν τόν έπιστήμονα, τόν άνθρωπο και τόν φίλο. Τα δοκίμια, σαν σύνολο, προέρχονται από όλα σχεδόν τά πεδία, που άπασχόλησαν τó στοχασμό του τιμωμένου. Ο μεγαλύτερος αριθμός τών συμβολών πραγματεύεται σε πρώτη γραμμή θέματα του Έργατικού δικαίου και σε δεύτερη γραμμή, του Οικονομικού δικαίου. Μερικοί συγγραφείς σχολιάζουν τις άπόψεις του τιμωμένου πάνω στην έκάστοτε προβληματική και θεματική. Σαν παράδειγμα αναφέρω τον Καθηγητή Βόλφ, που άσχολεϊται με τή μέθοδο καθορισμού Ίδιωτικού και Δημοσίου δικαίου. Άξιανάγνωστος είναι ο πανεπιστημιακός λόγος του Καθηγητού Νίπερντεϋ, που τυπώνεται έδώ σαν συμβολή, και τιτλοφορείται (συνταγματικά δικαιώματα και Ίδιωτικό δίκαιο», όπου αυτό τó τελευταίο θεωρείται σαν θεμελιωμένο πάνω στις δύο αξίες του δυτικού πολιτισμού, τήν humanitas και τή libertas.

Ὁ Καθηγητὴς Γκάμιλλσεγκ ἀσχολεῖται μὲ τὴ σχέση «Προστασία μητρότητος καὶ κοινωνικὸ κράτος», ἐνῶ ὁ καθηγητὴς Βρέχερ προβάλλει τὸ «Ἐργατικὸ δίκαιο ὡς κριτικὴ τοῦ Ἀστικοῦ δικαίου». Ὁ γνωστὸς καθηγητὴς Νίκις φέρνει σὲ σχέση τὸν Ἐργατικὸ κώδικα μὲ τὴ διδασκαλία τῆς σχέσεως ἐργασίας, ἔτσι ὅπως τὴν ἐξέθεσε στὸ κλασσικὸ τοῦ ἔργο «Ἐργατικὸ δίκαιο», ποῦ παρουσίασε ἄλλοτε στοὺς ἀναγνώστες τοῦ Ο.Τ. (βλ. φύλλο 425). Πολλοὶ ἄλλοι συγγραφεῖς —καθηγητὲς ἀσχολοῦνται μὲ εἰδικώτερα ζητήματα τοῦ ἐργατικοῦ δικαίου, ποῦ ὁ χῶρος δυστυχῶς δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἀναφέρουμε. Ὁ γνωστὸς Καθηγητὴς Χούνκ, τέλος, κλείει τὸν τιμητικὸ τόμο μὲ τὴ συμβολή: Ἑλλιπεῖς ἀποφάσεις τῶν ἑταίρων στὸ πλαίσιο τῆς ἑταιρείας περιωρισμένης εὐθύνης. Ἡ ἀρχὴ τοῦ βιβλίου κοσμεῖται μὲ μία φωτογραφία καὶ τὸ τέλος μὲ ἓνα ἐκτενὴ κατάλογο ἔργων τοῦ τιμωμένου.

Τὸ παρὸν βιβλίον, μολοντὶ εἰδικῆς φύσεως, ξεπερνᾷ, ἐν τούτοις, τὸ τυπικὸ πλαίσιο ἐνὸς τιμητικοῦ τόμου, γιὰτὶ μᾶς γνωρίζει μὲ μία σειρά προβλημάτων ἀπὸ τὸ πεδίο κυρίως τοῦ Ἐργατικοῦ δικαίου, ποῦ ἐλκύουν τὸ ἐνδιαφέρον μας καὶ προσανατολίζουν τὸ πνεῦμα μας σὲ μία ἐποχὴ, ποῦ τὸ Ἐργατικὸ δίκαιο, σὰν ἓνα εἶδος Κοινωνικοῦ δικαίου, τείνει νὰ πᾶρη στὶς συνειδήσεις τὸν χαρακτῆρα ἐνὸς «Κοινοῦ δικαίου». Καὶ τὸ προτέρημα αὐτὸ ὀφείλεται χωρὶς ἄλλο καὶ στὴν εὐσυνειδησία καὶ τὴν ἰκανότητα τῶν συγγραφέων νὰ μᾶς παρουσιά-
ζουν τὰ θέματα διαυγῆ, ἐπισημονικὰ καὶ σοβαρά.

Κ. Στυλιδιώτης

Wilhelm Röpke: A Humaine Economy. The Social Framework of the Free Market. Ἔκδοσις Oswald Wolff, σελ. 312, σελίνια 31, πέννες 6.

Εἰς τὸν πρόλογόν του τῆς ἀγγλικῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου του «Μία ἀνθρωπίνη οἰκονομία» (ὁ ἀρχικὸς τίτλος ἦτο «Πέραν τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως») ὁ διαπρεπὴς Γερμανοελλεβητὸς οἰκονομολόγος καθηγητὴς Ρέπκε, ἀναφέρει εἰς τέσσαρας ὁμάδας δυναμικῆς κριτικῆς ἐπὶ τῶν ὅσων ἔχει νὰ εἴπη. Αἱ τέσσαρες αὐταὶ ὁμάδες συνοψίζονται εἰς τὴν πραγματικότητα εἰς δύο. Ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν εἶναι οἱ οἰκονομολόγοι, οἱ ὅποιοι ἀνήκουν εἰς τὴν κλασσικὴν σχολὴν τοῦ φιλελευθερισμοῦ ἢ τοῦ νεοφιλελευθερισμοῦ. Ἀπὸ τὴν ἄλλην εἶναι οἱ θεωρητικοὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ ἢ τοῦ κομμουνισμοῦ. Κατὰ γενικὸν κανόνα τὰ μέλη τῆς πρώτης ὁμάδος θὰ συμφωνήσουν μὲ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον ἀντιμετωπίζει τὸ θέμα τοῦ ὁ Καθηγητὴς κ. Ρέπκε, ὄχι ὅμως πάντοτε μὲ τὰς ἠθικὰς τὸν προσταγὰς. Ἡ οἰκονομία τῆς ἐλευθέρως ἀγορᾶς, τοῖζει ὁ συγγραφεὺς, ἀποτελεῖ τὸ μόνον σταθερὸν θεμέλιον μιᾶς πραγματικῶς ἑλευθέρως κοινωνίας, προσθέτει δὲ ὅτι τὸ ἰδεῶδες μιᾶς ἑλευθέρως κοινωνίας ἀκολουθεῖ τὸ ὑπόδειγμα μιᾶς εὐημερουμένης οἰκογενείας, ἢ ὅποια ἀποτελεῖ τὸν μικρόκοσμον μιᾶς κοινωνίας μὲ ὑγιᾶς ἰσοζύγιον μεταξὺ πόλεως καὶ χωρίου, γεωργίας καὶ βιομηχανίας καὶ παραγωγῆς καὶ καταναλωτοῦ. Ἡ δευτέρα ὁμάς κριτικῶν θὰ διαφωνήσῃ βασικῶς, ἰσχυρίζομένη ὅτι ἡ ἀνταγωνιστικὴ οἰκονομία τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ρέπκε θὰ καταλήξῃ ἀναγκαίως εἰς μίαν κοινωνίαν «ὅπου θὰ διευθύνῃ ὁ ἀτομικισμὸς, ἢ μᾶζα, ἢ προληταριοποίησις καὶ ὁ συγκεντρωτισμὸς». Δι' αὐτοὺς ἡ μόνη σωτηρία ἐναντίον τῶν κακῶν τούτων εἶναι ἡ σοσιαλιστικὴ ἢ κομμουνιστικὴ κοινωνία.

Ἡ σκέψις ὁμως τοῦ καθηγητοῦ κ. Ρέπκε διὰ μίαν ἑλευθέραν καὶ ἀνθρωπίνην οἰκονομίαν εἶναι κάτι τὸ διάφορον ἀπὸ τὴν σημερινὴν μας οἰκονομίαν ἀγορᾶς ἢ ἀπὸ τὴν εὐημεροῦσαν πολιτείαν, τὰς ὁποίας βλέπει ὡς ὠχρὰ καὶ ἐπικίνδυνα ἀντίτυπα οἰασθήποτε σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Ἡ σύλληψις του εἶναι περισσότερο ἠθικῆς παρά οἰκονομικῆς φύσεως. Συνεχῶς τοῖζει τὴν πεποιθήσιν του ὅτι ἡ μοιραία ἀσθένεια ἀπὸ τὴν ὅποιαν ὑποφέρει ὁ πολιτισμὸς τῶν βιομηχανικῶν κυρίως χωρῶν εἶναι ἡ σταθερῶς αὐξανόμενη συγκεντρωσις καὶ ὁ πληθωρισμὸς. Διὰ τῆς δημιουργίας «μιᾶς βάσεως ἠθικῆς ἐνισχύσεως διὰ τὸ ἀτομον» ἢ ἐλευθέρᾳ οἰκονομίᾳ θὰ προσφέρῃ τὸ ἀντισταθμισματὰ τῆς εἰς τὴν ἀπλήν διαδικασίαν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ τὴν μηχανικὴν κίνησιν τῶν τιμῶν.

«Ἡ ἀνθρωπίνη οἰκονομία» συμβάλλει σοβαρῶς εἰς τὴν ἀσταθῆ μας εἰσέτι οἰκονομικὴν σκέψιν. Καὶ ἡ σύμμιξις ἠθικῆς καὶ τῶν οἰκονομικῶν εὐρίσκειται εἰς τὴν παράδοσιν. Ὁ ἄνταμ Σμιθ ὑπῆρξε ὁ καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας τῆς ἠθικῆς, ἢ ὅποια ἐπιζητεῖ νὰ ἐμπο-

δίση τὸν οικονομικὸν φιλευθερισμὸν μὲ κοινωνικοθηκὰ ἰδεώδη. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὰ διδάγματα τοῦ καθηγητοῦ Ρέπκε πρὸς δημιουργίαν μιᾶς «ἀνθρωπίνης οικονομίας» ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἐλευθέρως ἀγορᾶς εἶναι πρακτικῶς ἀμφισβητήσιμα. Ἡ βασικὴ του ὁμῶς σκέψις εἶναι ὅτι ἡ πραγματικὴ οικονομία ἐλευθέρως ἀγορᾶς κείται «πέραν τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως» καὶ ὅτι τὰ πραγματικὰ τῆς προβλήματα εἶναι ἠθικὰ καὶ κοινωνικά.

A. Π. Κ.

Everett M Rogers : Diffusion of Innovations. The Free Press of Glencoe. Inc. (60 Fifth Avenue, N. York II), δολλάρια 5.50.

Ὁ δυναμισμὸς μιᾶς συγχρόνου οικονομίας, ἐξαρτᾶται κατὰ σημαντικὸν βαθμὸν καὶ ἀπὸ τὴν δυνατότητα, τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἔχει εἰς τὴν ταχεῖαν ἐφαρμογὴν νέων μεθόδων καὶ τὴν χρησιμοποίησιν νέων μέσων, τὰ ὁποῖα τὴν ὀδηγοῦν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τῆς. Ἡ ἱκανότης τῆς ταχείας προσαρμογῆς εἰς τὰς νέας μεθόδους, δὲν ἀποτελεῖ ἀπρόσωπον διαδικασίαν. Ἀντιθέτως, ἀποτελεῖ πολὺ προσωπικὴν ὑπόθεσιν τῶν μονάδων, αἱ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν κοινωνίαν. Ἀλλὰ τόσον ἡ ἀπλή ἐφαρμογὴ ὅσον καὶ ἡ διάχυσις τῶν νεωτερισμῶν εἰς τὰς συγχρόνους κοινωνίας, ἀναμφισβητήτως ἀκολουθοῦν ἓνα μηχανισμόν, μίαν διαδικασίαν μὲ περισσώτερον ἢ ὀλιγώτερον σαφεῖς χαρακτῆρας.

Ὁ μηχανισμὸς αὐτὸς ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐρεῦνης τοῦ συγγραφέως, ὁ ὁποῖος ἀναλύει συγκεκριμένας περιπτώσεις ἐφαρμογῆς ἢ διαδόσεως νέων μεθόδων ἢ μέσων εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀμερικανικῆς οικονομίας. Πέραν ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἀναλύσεως, ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς μηχανιστικὰ ἀντιλήψεις, ὡς φαίνεται, τοῦ καθηγητοῦ Ρότζερς, ἡ προσπάθειά του εἶναι ἐνδιαφέρουσα καὶ τὰ ἀποτελέσματά τῆς χρήσιμα. Βασικῶς, ὁμῶς, ἡ μελέτη τοῦ κ. Ρότζερς, προβληματίζει ἐπὶ ἐνὸς σχετικῶς νέου κοινωνικοῦ θέματος καὶ βοηθᾷ εἰς τὴν καλύτεραν κατανόησιν βασικῶν φαινομένων τῆς οικονομικῆς διαδικασίας εἰς τὰς συγχρόνους κοινωνίας.

A. Κ.

Carl R u b e r g (Professor) : Handelsbetrieb und Marktordnung. Festschrift zum 70 Geburtstag. Ἔκδ. Betriebsw Verlag. Dr. Th. Gabler. Wiesbaden, 1962, σελ. 256, τιμὴ 22,60 μάρκα.

Δέκα τρεῖς ἐπιστήμονες τῆς Γερμανίας μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ γνωστά ὀνόματα, ὅπως τοῦ Walter le Coutre, τοῦ Konrad Mellerowicz, τοῦ Rudolf Seyffert, προσφέρουν στὸν παρόντα τιμητικὸ τὸμο γιὰ τὸν καθηγητὴ Ρούμπεργκ καὶ τὰ 70 του χρόνια, ἰσαριθμὲς συμβουλές, οἱ ὁποῖες περιστρέφονται περισσότερο ἢ λιγώτερο γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τῆς ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τῆς ἀγοραίας τάξεως, ὅπως ἄλλωστε ὑποδηλοῖ καὶ ὁ τίτλος.

Στὴ σημερινὴ ἐποχὴ καὶ στὶς ἀνεπτυγμένους κυρίως οικονομίες, ἡ σημασία τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἐμπορικῆς μονάδος, σὰν ἐνδιαμέσων μελῶν μεταξύ παραγωγῶν καὶ καταναλωτῶν, γίνεται ὀλοένα καὶ μεγαλύτερη, ἐνῶ ἡ ποικιλία καὶ πολυμορφία τῶν σχετικῶν προβλημάτων προσφέρει μεγάλες δυσκολίες γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ διεῖσδυση τῆς προβληματικῆς τῆς ἐμπορικῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ τῆς συνυφάσεώς τῆς μὲ τὴν ἀγορὰ.

Τὸ παρὸν ἔργον ἀποτελεῖ ἀκριβῶς ἓνα συλλογικὴ ἂν καὶ θεματικὰ ἀνόμοια προσπάθεια διαφωτίσεως τοῦ διπτοῦ αὐτοῦ θεματικοῦ κύκλου. Τόσο τὰ ζητήματα τῆς οικονομικῆς τάξεως, ποὺ κατέχουν ἐξαιρετικὴν σημασία γιὰ τὴν ἱκανότητα διαβιώσεως τοῦ ἐμπορίου, ὅσο καὶ τὰ γενικὰ ζητήματα τῶν ἐμπορικῶν ἐκμεταλλεύσεων, βρίσκουν ἐκεῖ τὴ θέση τους. Ἐκτὸς αὐτοῦ ἡ ἀνακίνηση ἐπικαίρων θεμάτων τῆς ἀγοραίας τάξεως, καθὼς καὶ ἡ συζήτηση τῆς τάξεως συγκεκριμένως ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ ἐμπορίου, προσδίδουν στὸ βιβλίον ἓνα πρόσθετο ἐνδιαφέρον. Φυσικὰ θὰ ἦτο πλάνη νὰ πιστέψῃ κανεὶς πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα γίνονται ἀντικείμενον μιᾶς γενικῆς καὶ ἄρτιας πραγματεύσεως. Βεβαίως, συμβαίνει κί' ἐπὶ ὅσον ἀφορᾷ κανὰ - δύο συμβολές, ἀλλὰ πολλὰς πραγματείας ἔχουν «περιστατικῶς» χαρακτῆρα, δηλαδὴ γράφτηκαν γιὰ τὴν εἰδικὴν περίπτωσιν τοῦ τιμητικοῦ τόμεου, καὶ σὰν τέτοιες

ἀποτελοῦν μονάχα ἀδρὲς πινελιὲς μιᾶς πολύπλοκης θεματικῆς. Σὰν παράδειγμα ἀναφέρω τὴ συμβολὴ τοῦ κατὰ πολὺ εὐσυνειδήτου Καθηγητοῦ Μπέρους, στὴν ὁποία μόλις σκιστάρεται ἡ πολύπλοκη κοινωνιολογικὴ ἔννοια τῆς «συμμορφίας» ὑπὸ τὴν οἰκονομικὴ τῆς ἐποψῆς.

Ὁ τιμώμενος καθηγητὴς παρὰ ταῦτα ἀναγνωρίζει στὶς προσφερόμενες πραγματεῖες τὸ νόημα, ποῦ θὰ εἶχαν ὑπ' ὄψῃ των καὶ οἱ ἴδιοι οἱ δωρητές, δηλαδὴ ἀναγνωρίζει ξανά τὸ γινώριμό του πεδίο τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ διδασκαλίας, ποῦ τοῦ ξαναοίγεται μπροστά του τὴ στιγμή ποῦ ἡ συμπλήρωση τῶν 70 χρόνων του ἀποτελεῖ κατὰ κανόνα τὸ ὄριο ἐκεῖνο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο τὸ παρελθὸν καὶ τὸ «τετελεσμένο» ἔργο τοῦ ἀνθρώπου φαίνεται νὰ κατέχουν τὴ μεγαλύτερη ἀξία. Μία ἐξαιρετικὴ ἀξιολόγηση προσωπικότητος καὶ ἔργου ἀπὸ τὴν πέννα τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Mellowicz καθὼς καὶ μία ὁλοσέλιδη φωτογραφία τοῦ τιμωμένου κοσμοῦν τὴν ἀρχὴ τοῦ βιβλίου.

Κ. Στυλιδιώτης

Carl M. Stevens: «Strategy and Collective Bargaining Negotiation». Ἐκδοσις Mc Grow - Hill Book Company.

Μὲ τὸ βιβλίον του αὐτό, ὁ συγγραφεὺς, γνωστός ὄχι μόνον εἰς τὴν Βρετανίαν καὶ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὡς καθηγητὴς τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Ρήντ, ἐπιχειρεῖ μίαν εἰς βάθος ἀνάλυσιν τῆς τακτικῆς καὶ στρατηγικῆς τῶν συγκρούσεων μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν, ὡς αὕτη ἐμφανίζεται κατὰ τὴν διαδικασίαν τῆς συλλογικῆς διαπραγματεύσεως. Δὲν παραγνωρίζει, ὅμως, καὶ τὴν συνεισφορὰν τῆς τακτικῆς αὐτῆς, εἰς τὴν ἀποκατάστασιν ὁμαλῶν σχέσεων συνεργασίας μεταξὺ τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων, ἐπὶ θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἐπιδέχονται λύσεις ἄνευ συγκρούσεως ἀνυπερβλήτων συμφερόντων. Ἡ ἀνάλυσις τοῦ συγγραφέως, περιορίζεται, κατὰ κύριον λόγον, εἰς τὴν πρακτικὴν τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων ὡς αὗται ἐμφανίζονται καὶ ἐξελισσονται εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Ἡ μελέτη αὕτη ἀποτελεῖ εἰς τὸ εἶδος τῆς πρότυπον ἀναλύσεως καὶ προσπάθειας θεωρητικῆς γενικεύσεως τῆς καθημερινῆς πρακτικῆς εἰς ἓνα τόσον κεφαλαιώδη διὰ τὴν ἐλευθέραν οἰκονομίαν τομέα, ὡς εἶναι αἱ συλλογικαὶ σχέσεις τῶν ἐργατῶν μετὰ τῆς ἐργοδοσίας. Ἡ θεωρητικὴ βᾶσις του εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀρνησιν τῆς παραδοχῆς τῆς παντοδυναμίας τῆς ταξικῆς διαμάχης καὶ εἰς τὴν πεποίθησιν, ὅτι καὶ τὰ δυσκολώτερα προβλήματα δύναται νὰ ἐπιλυθῶν διὰ τῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων, ἔαν δὲν παρέμβῃ ἡ πολιτικὴ σκοπιμότης. Ὁ καθηγητὴς Ρήντ ὑποστηρίζει, ἐξ ἄλλου, τὴν γνωστὴν γνώμην τῶν θεωρητικῶν τῆς συγχρόνου θεωρίας, ὅτι δηλαδὴ ἡ συνεργασία τῶν τάξεων ἀποτελεῖ τὴν συνισταμένην τῆς οἰκονομικῆς προσπάθειας τῆς κοινωνίας. Δὲν περιορίζεται ὅμως εἰς θεωρητικὰς γενικεύσεις, ἀλλὰ εἰσχωρεῖ τὴν ἐρευνά του εἰς καθημερινὰ προβλήματα στρατηγικῆς καὶ τακτικῆς καὶ μέσῳ τῆς ἀναλύσεως ταύτης καταλήγει εἰς τὴν γενίκευσιν ὠρισμένων κανόνων. Γενικῶς εἰπεῖν, τὸ πόνημα τοῦ καθηγητοῦ Ρήντ ἐμφανίζει σημαντικὸν ἐνδιαφέρον καὶ διὰ τὸν Ἕλληνα ἀναγνώστην, εἰδικώτερον δὲ διὰ τὸν ἐνδιαφερόμενον περὶ τὴν σύγχρονον θεωρίαν τῆς ἐργατικῆς πολιτικῆς.

A. Π. Κ.

Margaret Macdonal - Taylor: A Dictionary of Marks, the Connoisseur, London 1962.

Ὁ παρῶν μικρὸς καὶ κομψὸς τόμος εἶναι λίαν πρωτότυπος, ἀλλὰ καὶ λίαν χρήσιμος, τόσον διὰ τοὺς ἐπιχειρηματίας, ὅσον καὶ διὰ τοὺς περιέργους ἀναγνώστας. Περιλαμβάνει ἀλφαριθμητικῶς τὰ σήματα τὰ ἀποτυπωμένα εἰς μετάλλινα εἶδη κυρίως ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, εἰς ἐπιπλώσεις καὶ τάπητας, εἰς εἶδη ἀγγειοπλαστικῆς. Τὰ σήματα τὰ ἀναφερόμενα καὶ σχολιαζόμενα εἰς τὸν τόμον ἀνάγονται εἰς διαφόρους ἐποχάς, κυρίως ἀπὸ τοῦ Μεσαίωνος καὶ τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ ἐντεῦθεν, ὡς καὶ εἰς ὅλας τὰς χώρας ἀπὸ τῆς Εὐρώπης μέχρι τῆς Κίνας καὶ Ἰαπωνίας. Εἰδικὰ καὶ μεγάλα εὐρετήρια ὑπάρχουν διὰ τοὺς Βρεταννοὺς καὶ Ἀμερικανοὺς ἀργυροχόους, οἵτινες κοσμοῦν μὲ ἰδιάζοντα σήματα τὰ ὑπ' αὐτῶν κατασκευαζό-

μενα είδη. Το βιβλίο έχει πολλές φωτογραφίας των σημάτων, σχεδιαγράμματα και παντοειδείς πληροφορίες οίτινες, είναι χρησιμώταται ιδίως διὰ τούς ἰδρυτὰς νέων ἐπιχειρήσεων που θέλουν νὰ ἐκλέξουν ἐμπορικά σήματα. Το βιβλίο κλείει μὲ ἐκτενὲς εὐρετήριον καὶ βιβλιογραφίαν, ἀπαραίτητον διὰ τούς εἰδικῶς ἐνδιαφερομένους διὰ τὸ θέμα.

Σ. Κ. Π.

Brian Tew : International Monetary Co - Operation. Ἔκδοσις Hutchinson, τιμὴ σελλίνα 12,6.

Ἡ ἐπιδείνωσις τῆς διεθνoῦς οἰκονομικῆς καταστάσεως κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὅσον καὶ ἂν ἦτο δυσάρεστος εἶχεν ἓνα ἀξιοσημείωτον ἀποτέλεσμα. Ἠνάγκασε τὰς μεγάλας προσπαθείας πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς διεθνoῦς νομισματικῆς συνεργασίας. Οὕτω φαίνεται ἵαν πιθανὸν νὰ ἀκούσωμεν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τρέχοντος ἢ τῶν ἐπομένων ὀλίγων ἔτων νὰ γίνεται λόγος περὶ σχεδίων πρὸς ἀντιμετώπισιν ὀρισμένων ἀδυναμιῶν ὅπως ἡ ἀνεπάρκεια τῶν διεθνῶν πῶρον εἰς ρευστόν καὶ ἡ τάσις πρὸς διακανονισμοὺς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς, οἱ ὁποῖοι θὰ ἔχουν ὡς συνέπειαν τὴν δημιουργίαν σοβαρῶν δυσχεριῶν εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας διὰ τῆς προκλήσεως εὐρείας κλίμακος κινήσεων θερμοῦ χρήματος. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ ἀναθεωρημένη ἔκδοσις τῆς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Tew, μεθοδικῆς ἐξετάσεως τοῦ μηχανισμοῦ τῆς διεθνoῦς νομισματικῆς συνεργασίας, εἶναι ἵαν ἐπικαιρὸς. Διότι παρέχει πληροφορίας εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ λάβουν ἐπαρκεῖς τεχνικῆς φύσεως γνώσεις ὥστε νὰ δύναται νὰ παρακολουθοῦν τὰ ἐπιχειρήματα περὶ τῆς διεθνoῦς νομισματικῆς μεταρρυθμίσεως, ἡ ὁποία εὐρίσκεται σήμερον ἐν ἐξελίξει καὶ νὰ ἴδουν τί ἀκριβῶς συνέβη εἰς τὸν τομέα αὐτὸν κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον μέχρι σήμερον καὶ ποῖα εἶναι αἱ κυριώτεραι ἀτέλειαι τῶν ὑπαρχόντων διακανονισμῶν. Ἄτυχῶς ὁ καθηγητὴς κ. Tew ἀφῆνει ἔδῳ καὶ ἐκεῖ νὰ παρεμβάλλωνται κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν ὀρισμένων ἀπόψεων τοῦ προβλήματος αἱ ἰδικαί του προκαταλήψεις. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀποτελεῖ οὐσίωδη ἀδυναμίαν τοῦ ἔργου του.

Α. Π. Κ.

Tyson G. : 100 Years of Banking in Asia and Africa. London, 1963.

Εἰς τὴν ἐν λόγω ἔκδοσιν, περιλαμβάνεται ὄχι μόνον ἡ ἱστορία τῆς National Bank of India καὶ τῆς Griedlays Bank, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν γένει δραστηριότης τῶν Βρετανῶν τραπεζιτῶν εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν, κατὰ τὴν τελευταίαν ἑκατονταετίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλεται ἐν πολλοῖς ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις μεγάλου ἀριθμοῦ ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐν λόγω περιοχῶν.

Γ. Μ.

Douglas Vickers : Studies in the Theory of Money, 1690 - 1776. Peter Owen. Τιμὴ σελλίνα 30.

Ἐπάρχει ἡ τάσις μεταξὺ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔχουν κάποια γνῶσις τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης νὰ πιστεῦσιν ὅτι ἡ σοβαρὰ μελέτη ἐπὶ τοῦ χρήματος ἤρχισε μόνον μὲ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ἄνταμ Σμιθ καὶ τοῦ ἱστορικοῦ του συγγράμματος «Ὁ πλοῦτος τῶν ἐθνῶν», τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη περὶ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος. Ἄλλ' ἂν καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀκριβῶς εἰς τὸν Ἄνταμ Σμιθ καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν κλασσικοὺς οἰκονομολόγους ὀφείλομεν τὰς θεωρίας ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται κατὰ πολὺ ἡ σύγχρονος οἰκονομικὴ ἐπιστήμη, εἶναι ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι ἐπὶ ἓνα περίπου αἰῶνα προηγουμένως μερικὰ ἀπὸ τὰ ὀξύτερα πνεύματα τῆς ἐποχῆς ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν των πρὸς τὰ ἴδια ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τοὺς ἐξέχοντα σύγχρονους οἰκονομολόγους. Τὸ βιβλίο τοῦ κ. Βίκερ προσπαθεῖ νὰ ἐξετάσῃ συστηματικῶς τὰς νομισματικὰς θεωρίας, αἱ ὁποῖαι ἀνεπτύχθησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τὴν σημαντικὴν ἀλλ' ἀγνωστὴν ἐκείνην ἐποχὴν. Δεικνύει τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον, ὀρμωμένη ἀπὸ τὰ θεμέλια τὰ ὁποῖα εἶχον θέσει ὁ φιλόσοφος-οἰκονομολόγος Λόκ καὶ οἱ σύγχρονοι

του κατά τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνος, ἡ νομισματικὴ σκέψις διηύρυνε τοὺς ὀρίζοντάς της διὰ νὰ φθάσῃ κοτὰ τὰ τέλη τῆς περιόδου ἐκείνης εἰς σχετικὴν ὠριμότητα. "Ὅπως τονίζει ὁ συγγραφεὺς, ἡ ἱστορία τῆς ἀναλύσεως κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην εἶναι ἡ ἱστορία διαδοχικῶν προσπαθειῶν πρὸς σχηματισμὸν μιᾶς θεωρίας, ἡ ὁποία «εἰς μεγάλην ἔκτασιν ὑπῆρξε τὸ συνδυετικὸν στοιχεῖον τῆς φιλολογίας ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑποθέσεων καὶ τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς».

Τὸ ἀναληφθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἔργον εἶναι ἡ ἀνακάλυψις τῆς σχετικότητος τῆς οἰκονομικῆς φιλολογίας τῆς ἐποχῆς ὡς πρὸς τὰ γενικὰ προβλήματα τῆς οἰκονομικῆς εὐημερίας καὶ ἀναπτύξεως καὶ δεύτερον ἡ ἐξέτασις τῶν συμβολῶν τῶν σημαντικῶν ἔργων τῆς νομισματικῆς θεωρίας εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης. Τὰ ἔργα αὐτὰ προχωροῦν μέχρι θεωριῶν ἐπὶ τῆς σχέσεως μεταξὺ τῆς ροῆς τοῦ χρήματος καὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ἀπασχολήσεως, περὶ τοῦ ρόλου τοῦ ὕψους τοῦ τόκου, τῆς σημασίας τῶν παραγόντων, αἱ ὁποῖαι καθορίζουν τὴν ἀξίαν τοῦ χρήματος.

Πρόκειται περὶ ἔργου ἐνδιαφέροντος ὅλους τοὺς σπουδαστὰς τῆς ἱστορίας ἀκόμη καὶ ὅταν οὗτοι δὲν ἀσχολοῦνται μὲ τὰς οἰκονομικὰς πλευράς της.

A. Π. Κ.

H. A. R. J. Wilson : «Income Tax and Profits Tax». Ἔκδοσις H. F. L. Ltd. Λονδῖνον, 25 ἔκδοσις, σελ. 712, τιμὴ σελλίνια 30.

Πρότυπος ἰδιωτικῆ κωδικοποίησης τῆς σχετικῆς μὲ τὴν φορολογίαν εἰσοδήματος καὶ κερδῶν ἀγγλικῆς νομοθεσίας. Ἡ κωδικοποίησις αὕτη δύναται νὰ ἀποβῆ χρήσιμος εἰς τοὺς ἀσχολουμένους συστηματικῶς μὲ τὴν δημοσιονομικὴν πολιτικὴν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ φορολογικὰ προβλήματα εἰδικώτερον. Περισσότερον, ὅμως, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον διὰ μίαν παρομοίαν ἐργασίαν ἀφορῶσαν τὸ ἑλληνικὸν φορολογικὸν καθεστῶς, τὸ ὁποῖον παραμένει εἰσέτι οὐσιαστικῶς ἀγνωστον εἰς πάντα μὴ μεμνημένον εἰς τὰ μυστικά τῶν πολυαριθμῶν πτυχῶν του. Ἄλλωστε, τὸ βρετανικὸν φορολογικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ καρπὸν μακραιῶνου προσπάθειας καὶ μελέτης, ἀποτελεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ πρότυπον εἰς τὸ εἶδος του, καὶ ὡς ἐκ τούτου, ἐφ' ὅσον τὸ ἐν ἐπικεφαλίδι βιβλίον δίδει μίαν πλήρη εἰκόνα τῶν βασικῶν σκελῶν του, δύναται νὰ θεωρηθῆ χρήσιμον καὶ διὰ τὰ στελέχη τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὴν φορολογίαν.

A. Π. Κ.

Zsoldos L. : Economic Integration of Hungary into the Soviet Bloc. Ohio State University, 1963.

*Ἐρευνα ἀναφερομένη εἰς τὰς σημειωθείσας κατὰ τὴν δεκαετίαν 1950 - 1960 ἐξελίξεις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Οὐγγαρίας καὶ τὰς ἐντεῦθεν ἐπιδράσεις εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οὐγγρικῆς οἰκονομίας. Διὰ τῆς ἐν λόγῳ ἐρεύνης παρέχονται σημαντικαὶ πληροφορίαι διὰ τὰ ἐπιτεύγματα καὶ τὰς δυσχερεῖας τῶν μεταπολεμικῶν κυβερνήσεων τῆς Οὐγγαρίας εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα.

Γ. Μ.